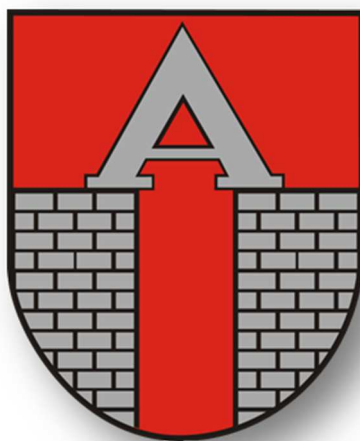

*Załącznik do uchwały nr XXXV/335/17
Rady Miejskiej w Aleksandrowie Łódzkim
z dnia 16 lutego 2017 roku*

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Aleksandrów Łódzki na lata 2016-2023

Aleksandrów Łódzki

stawiamy na innowacje

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP.....	5
II. PODSTAWY PRAWNE	6
III. POWIĄZANIE PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI GMINY	7
IV. DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH. ROZWIĄZANIA I REKOMENDACJE	8
1. Dane wyjściowe	8
1) Finanse Gminy Aleksandrów Łódzki	11
2. Pogłębiona analiza sfery społecznej.....	12
1) Podstawowe wskaźniki.....	12
2) Demografia i pomoc społeczna	13
3) Bezpieczeństwo.....	21
4) Usługi publiczne: przebudowa bazy edukacyjnej oraz program edukacji regionalnej.....	25
3. Analiza sfery przestrzenno- funkcjonalnej gminy	30
1) Podstawowe wskaźniki.....	30
2) Infrastruktura komunikacyjna Gminy Aleksandrów Łódzki.....	30
4. Analiza sfery środowiskowej	31
1) Podstawowe wskaźniki.....	31
5. Analiza sfery gospodarczej.....	34
1) Podstawowe wskaźniki.....	34
6. Analiza sfery technicznej	35
1) Podstawowe wskaźniki.....	35
7. Wnioski ogólne dla diagnozowanych obszarów tematycznych. Wizja stanu obszaru zdegradowanego po przeprowadzeniu rewitalizacji.....	37

V. DEFINICJA I WYZNACZENIE ZASIĘGÓW PRZESTRZENNYCH OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH. CEL REWITALIZACJI I WIZJA OBSZARU REWITALIZOWANEGO WRAZ Z POGŁĘBIONĄ ANALIZĄ OBSZARÓW REWITALIZOWANYCH.....	40
VI. LISTA PLANOWANYCH PROJEKTÓW I PRZEDSIĘWZIĘĆ.....	59
1. Oczekiwane wskaźniki realizacji Programu.....	59
2. Karty projektów	59
3. Charakterystyka pozostałych rodzajów przedsięwzięć.....	59
VII. MECHANIZMY ZAPEWNIENIA KOMPLEMENTARNOŚCI MIĘDZY POSZCZEGÓLNYMI PROJEKTAMI REWITALIZACYJNYMI ORAZ POMIĘDZY DZIAŁANAMI RÓŻNYCH PODMIOTÓW I FUNDUSZY NA OBSZARZE OBJĘTYM REWITALIZACJĄ.....	94
VIII. MECHANIZMY WŁĄCZENIA INTERESARIUSZY W PROCES REWITALIZACJI – PARTYCYPACJA SPOŁECZNA.....	94
IX. WDRAŻANIE, REALIZACJA, MONITORING ORAZ OCENA SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ PROGRAMU REWITALIZACJI. WPROWADZENIE DZIAŁAŃ KORYGUJĄCYCH.....	96
X. KONSULTACJE SPOŁECZNE (BADANIA ANKIETOWE).....	100
ANKIETA.....	100
XI. OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO.....	106
XII. PODSUMOWANIE	111
XIII. SPIS RYSUNKÓW.....	114
XIV. ŹRÓDŁA	114

I. WSTĘP

Problemy o znaczeniu strategicznym, które stoją przed podmiotami życia publicznego w dużej mierze są niezależne od istniejących struktur administracyjnych zarządzania procesami rozwojowymi. Sytuacja taka wymaga odejścia w ramach polityki przestrzennej od tradycyjnie definiowanych obszarów interwencji, np. obszary miejsko-wiejskie versus miasto, na rzecz zindywidualizowanego podejścia do różnych terytoriów wyznaczanych na podstawie cech społeczno-gospodarczych i przestrzennych w ujęciu dynamicznym (*KPZK 2030*).

Dokumenty strategiczne na poziomie krajowym, czyli *Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030)* oraz *Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020 (KSRR 2010-2020)* w systemie zarządzania rozwojem Polski przyjmują koncepcję opartą o podejście ukierunkowane terytorialnie. Na poziomie regionalnym wyżej wymienione podejście realizuje się głównie poprzez regionalne programy operacyjne uzupełniane innymi formami finansowania (np. programy krajowe).

Podejście zintegrowane, realizujące szersze formuły zadaniowe oraz określony pakiet interwencji projektowych realizowanych przy współudziale środków Unii Europejskiej leży u podstaw opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Aleksandrów Łódzki.

II. PODSTAWY PRAWNE

Podstawą prawną przygotowania Programu Rewitalizacji Gminy Aleksandrów Łódzki są *Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020* (Warszawa, 2 sierpnia 2016 r., MR/H 2014-2020/20(2)08/2016).

Dokument wskazany powyżej stanowi fundament opracowania Programu Rewitalizacji, który łączy w sobie zasady podejścia zintegrowanego w zakresie rozwiązywania problemów społeczności lokalnej. Dodatkowo ramy prawne przedmiotowego dokumentu wyznaczają także:

- a. Rozporządzenie Parlamentu i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 roku,
- b. Umowa Partnerstwa przyjęta przez Radę Ministrów 8 stycznia 2014 roku.

Wybierając i programując główne cele, które powinny być osiągnięte w ramach poszczególnych działań, uwzględniono również następujące dokumenty planistyczne:

- a. Strategię Europa 2020,
- b. Koncepcję Przestrzennego Zagospodarowania Kraju do roku 2030,
- c. Krajową Strategię Rozwoju Regionalnego 2010-2020,
- d. Strategię Województwa Łódzkiego do 2020 roku.

III. POWIĄZANIE PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI GMINY

Celem zasadniczym Programu Rewitalizacji jest wyprowadzenie wybranych obszarów Gminy Aleksandrów Łódzki ze stanu dezintegracji struktury przestrzenno-funkcjonalnej drogą eliminacji zjawisk i procesów, które spowodowały ten stan. Założenie to umiejscawia Program Rewitalizacji w szerszym kontekście programowym, a mianowicie jako elementu całościowej strategii kierowania i zarządzania rozwojem lokalnym. Uzasadnieniem takiego podejścia jest fakt, że Program Rewitalizacji jest spójny ze:

1. Strategią Rozwoju Gminy Aleksandrów Łódzki na lata 2014 – 2020. Dokument ten jest podstawowym punktem wyjścia do programowania działań w ramach przedmiotowego opracowania, w którym istnieją zapisy stanowiące właściwe odniesienie. W Strategii Rozwoju na stronie 8 Gmina deklaruje, iż *CELEM WDROŻENIA STRATEGII ROZWOJU GMINY ALEKSANDRÓW ŁÓDZKI JEST STWORZENIE MIEJSCA BEZPIECZNEGO I PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM POPRZECZ ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ GMINY WE WSPÓŁPRACY WŁADZ SAMORZĄDOWYCH, LOKALNEJ SPOŁECZNOŚCI ORAZ PARTNERÓW GOSPODARCZYCH I SPOŁECZNYCH*. Tak postawiony cel jest zbieżny w sposób zasadniczy z celami postawionymi w niniejszym opracowaniu, którego cel nadrzędny jest wypadkową zapisów umiejscowionych w Strategii; **celem nadrzędnym bowiem jest zrównoważony rozwój Gminy Aleksandrów Łódzki poprzez realizację projektów prospołecznych wyprowadzających zdiagnozowane obszary ze stanu kryzysowego,**
2. Miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, a także z częścią zapisów, zawartych w dokumentach planistycznych województwa łódzkiego (Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020). Należy zaznaczyć, że przedmiotowa Diagnoza,

jak również docelowo sam Program są kontynuacją Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Aleksandrów Łódzki na lata 2011-2015, w którym na stronie 5, autorzy wskazują, iż *celem Lokalnego Programu Rewitalizacji jest przeciwdziałanie marginalizacji obszarów miasta, na których nasilają się negatywne zjawiska społeczne i ekonomiczne oraz ulega degradacji stan i zagospodarowanie przestrzeni. Osiągnięcie tego celu oraz zapewnienie trwałej poprawy na obszarze objętym wsparciem wymaga zastosowania nie tylko zasady skoncentrowanego podejścia, lecz przede wszystkim zasady społecznej partycypacji odnośnie określenia zakresu przestrzennego obszaru wsparcia oraz wyboru konkretnych przedsięwzięć z zakresu rewitalizacji,*

3. Strategią rozwoju powiatu zgierskiego na lata 2013-2020,
4. Strategią rozwoju Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego 2020+,
5. Studium rozwoju Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego,
6. Plan przeciwdziałania depopulacji w województwie łódzkim.

Spójność tak rozumianej koncepcji rewitalizacji z celami strategicznymi rozwoju gminy wymaga zapewnienia zintegrowanego z tymi celami zbioru projektów rewitalizacyjnych.

Projekty te winny łączyć cele społeczne z ekonomicznymi, inwestycyjne z zadaniami socjalnymi lub gospodarczymi, umożliwiając bardziej skuteczne pokonywanie zjawisk kryzysowych.

Powyższe, zasadnicze założenia koncepcyjne tworzą warunki ramowe dla całej operacji rewitalizacyjnej. Ujęcie koncepcji rewitalizacji w kategoriach rekonstrukcji i integracji przestrzenno-funkcjonalnej struktury gminy wynika z potrzeby wzmocnienia i dowartościowania istniejących na obszarze rewitalizacji potencjałów oraz usuwania (lub przynajmniej łagodzenia) deficytów rozwojowych.

Na obszarze objętym programem rewitalizacji, realizującym integrację przestrzeni publicznej, zasadnicze znaczenie warunkujące jej osiągnięcie przypisuje się:

- funkcji socjalno-ekonomicznej, zaangażowanej w poprawę bytu „tkanki społecznej”,
- funkcji mieszkaniowej i mieszkalno-usługowej, prowadzącej do wyrównania standardu zamieszkania i obsługi mieszkańców w oparciu o cele rewitalizacji implantacyjnej,
- działaniom zmierzającym do eliminacji zjawisk kryzysowych w przestrzeni życia publicznego oraz zapewnienia ładu przestrzennego w ujęciu rewitalizacji integracyjnej i implantacyjnej.

Podsumowując dotychczasowe ustalenia należy stwierdzić, że obszary gminy objęte Programem Rewitalizacji znajdują się obecnie pod presją trzech zasadniczych negatywnych czynników:

- społeczno-ekonomicznych skutków transformacji, prowadzących do marginalizacji i wykluczenia społecznego jego mieszkańców,
- dekapitalizacji i degradacji substancji (istniejącej zabudowy),
- dezintegracji struktury funkcjonalno-przestrzennej, wymagającej nowego ukształtowania przestrzeni publicznej.

IV. DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH. ROZWIĄZANIA I REKOMENDACJE

1. Dane wyjściowe

Gmina miejsko-wiejska Aleksandrów Łódzki położona jest w centralnej Polsce, w powiecie zgierskim, w północno-zachodniej części województwa łódzkiego (między 51° 46' 20" a 51° 53' 09" szerokości geograficznej północnej oraz między 19° 08' 38" a 19° 21' 45" długości geograficznej wschodniej), między dorzeczami Odry i Wisły, w dolinie Bzury. Gmina jest oddalona o 30 km od geometrycznego środka kraju – miejscowości Piątek. Powierzchnia gminy wynosi 116 km² (tj. 11 643

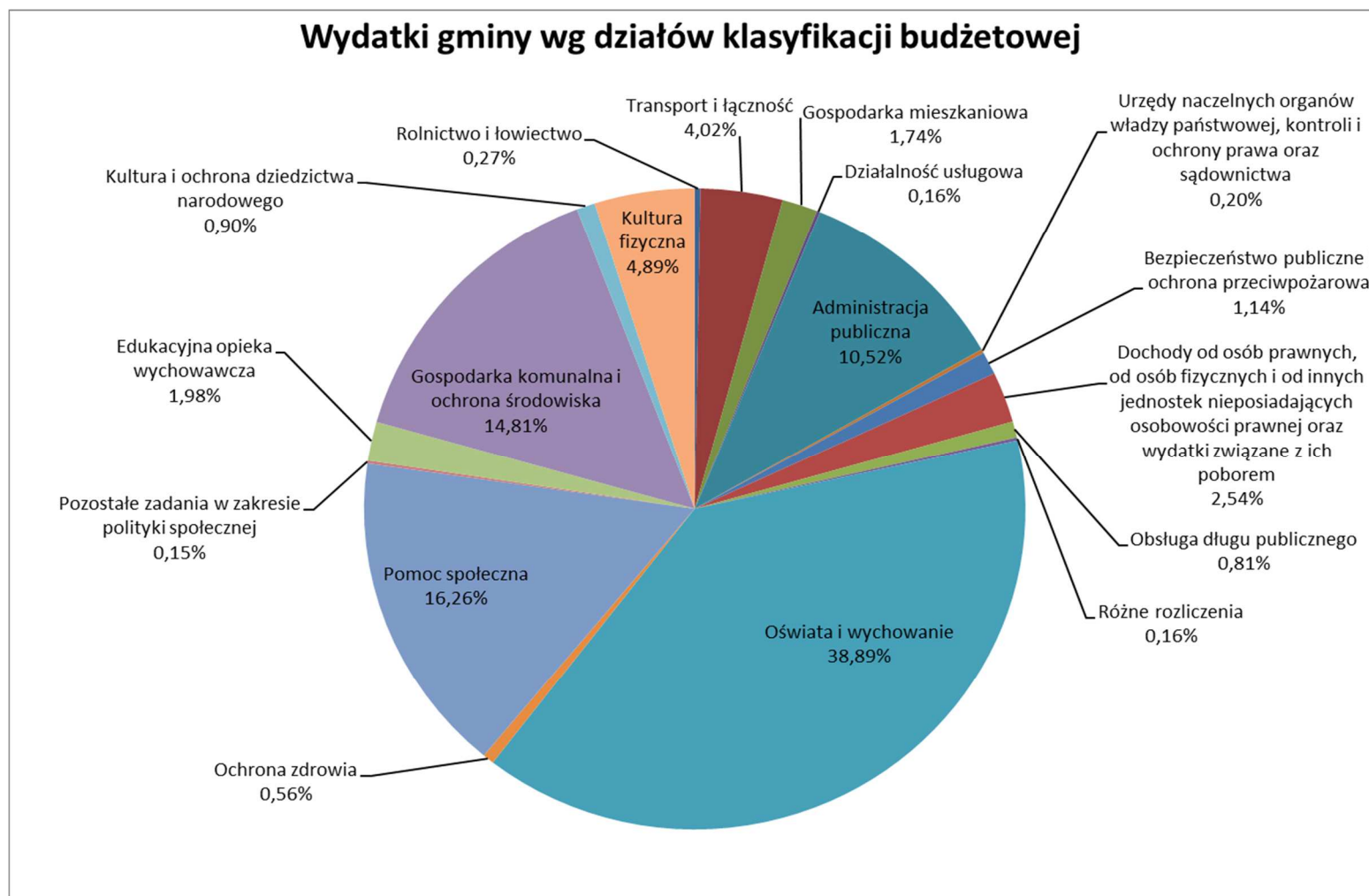
ha), co stanowi 0,63% województwa łódzkiego oraz 0,03% całego kraju. Tereny miejskie obejmują 14 km², natomiast wiejskie – 102 km².

Gmina Aleksandrów Łódzki znajduje się w obrębie Aglomeracji Łódzkiej, a także jest ważnym ośrodkiem w Łódzkim Obszarze Metropolitalnym.

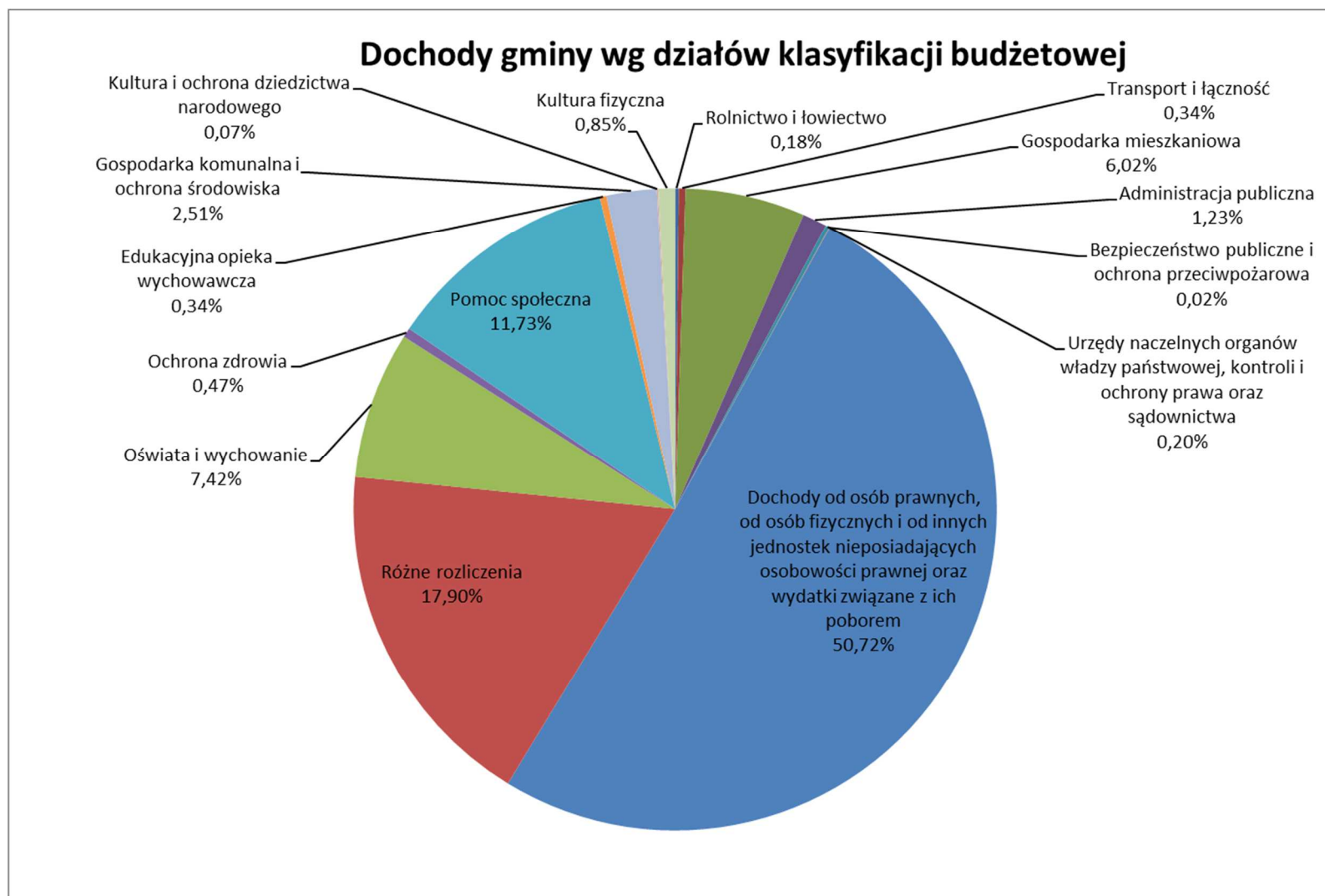
Sąsiaduje z: gminą Parzęczew, gminą Zgierz i miastem Zgierz (od północy i północnego wschodu), dzielnicami Łodzi – Bałuty i Polesie (od południowego wschodu), z gminą Konstantynów Łódzki i Lutomiersk (od południa i południowego zachodu, powiat pabianicki, z gminą Dalików (od zachodu, powiat poddębicki).

Do gminy należą 22 sołectwa, w których (dane GUS, aktualizacja 03/2016) zamieszkuje nieco ponad 9061 osób, co powoduje iż obszar wiejski w ujęciu ludnościowym i statystycznym zamieszkuje około 20% ludności: Nowy i Stary Adamów, Bełdów, Bełdów Krzywa Wieś, Chrośno, Ciężków, Jastrzębie Górne, Kolonia Brużyczka, Krzywiec, Księżtwo, Brużyczka Mała, Nakielnica (z wsią Karolew), Nowe Krasnodęby, Stare Krasnodęby, Prawęcice, Rąbień (z wsią Antoniew), Rąbień AB, Ruda Bugaj (z wsią Łobódź), Sanie, Słowak, Sobień, Wola Grzymkowa (z wsiami Budy Wolskie, Grunwald, Izabelin, Placydów), Zgniłe Błoto.

Zamieszczone poniżej wykresy przedstawiają Wydatki oraz Dochody Gminy Aleksandrów Łódzki wg Działów Klasyfikacji Budżetowej w 2015 r. (źródło: GUS).

Wykres 1. Wydatki gminy Aleksandrów Łódzki wg działów klasyfikacji budżetowej w 2015 r. (źródło: GUS)

2. Pogłębiona analiza sfery społecznej

W przedmiotowej pogłębionej analizie sfery społecznej, jak również kolejnych przyjęto zasadę rozbicia ilościowego i wskaźnikowego na obszar miejski i wiejski. Podział taki podyktowany jest brakiem wyraźnego podziału na obszar miejski i wiejski, a tym samym brakiem możliwości wykorzystywania pełnych danych statystycznych (takie rejestry nie są prowadzone) i nie mają wpływu na przedmiot analizy objętej opracowaniem.

1) Podstawowe wskaźniki

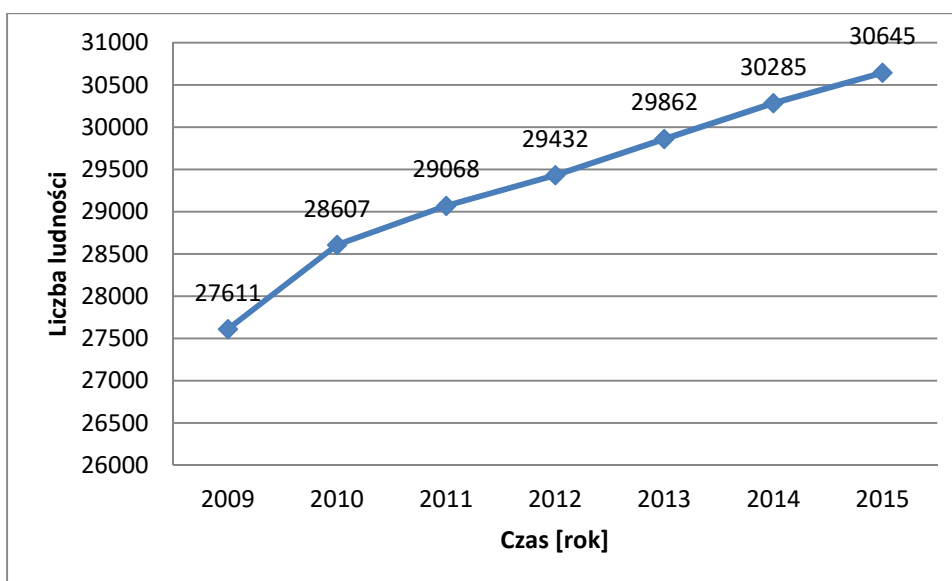
Wskaźnik	Wartość wskaźnika dla Gminy Aleksandrów Łódzki w rozbiciu na obszar miejski i wiejski
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]	7,1% (w tym obszar wiejski: 2,1%)
Udział bezrobotnych kobiet w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym [%]	7,8% (w tym obszar wiejski: 5,8%)
Udział osób długotrwale bezrobotnych w stosunku do ogółu bezrobotnych [%]	54,1% (w tym obszar wiejski: 24,1%)
Liczba przestępstw i wykroczeń na każde 100 osób	1,49 (w tym obszar wiejski: 0,49)
Liczba dzieci do lat 17 uprawnionych do zasiłku rodzinnego	309 (w tym obszar wiejski: 242)
Liczba gospodarstw otrzymujących zasiłki okresowe	341 (w tym obszar wiejski: 156)
Liczba gospodarstw otrzymujących zasiłki stałe	182 (w tym obszar wiejski: 74)
Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem [%]	0,64% (w tym obszar wiejski: 0,12%)
Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji	36 (w tym obszar wiejski: 23)

posiadających osobowość prawną	
--------------------------------	--

Powyższe dane procentowe wskazują, iż liczba osób wspierana przez pomoc społeczną oscyluje na poziomie **około 1087 osób z czego 114 z obszary wiejskiego, czyli ponad 20% wszystkich osób objętych programem rewitalizacji (5119 osób)**. Fakt ten przekłada się w sposób bezpośredni na dostrzegalny poziom ubóstwa, łączący się często zarówno z widocznym w Gminie problemem przestępczości opisanym poniżej, jak również trwałego bezrobocia.

2) Demografia i pomoc społeczna

Przedstawiony poniżej wykres obrazuje jak kształtowała się liczba ludności Gminy Aleksandrów Łódzki na przestrzeni lat 2009-2015. Tendencja jest wyraźnie wzrostowa i w roku 2015 osiągnęła wartość najwyższą 30.645 osób, z czego 9061 osób zamieszkiwało teren wiejski, co daje wartość procentową zbliżoną do poziomu 20%. Wynika z tego, że główna część społeczności lokalnej zamieszkuje w samym mieście.

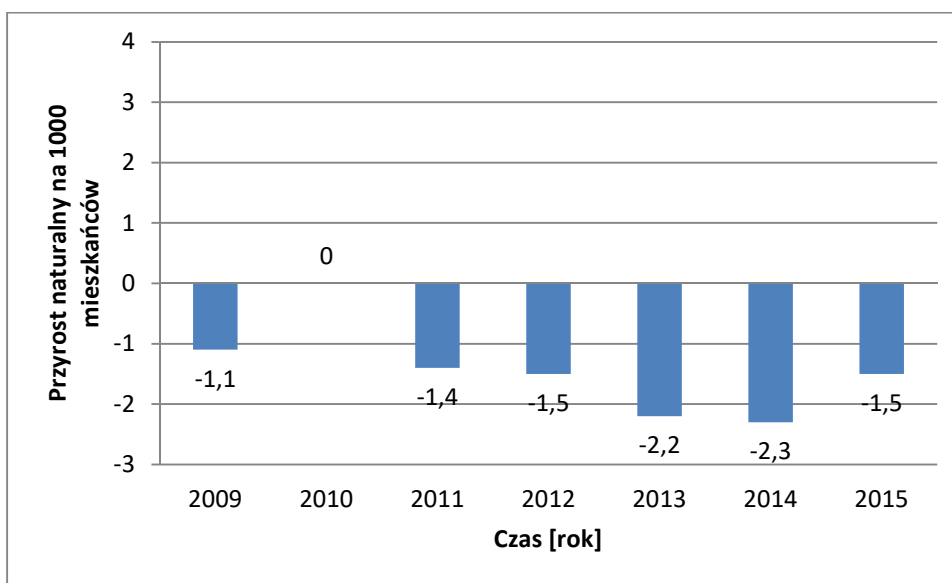

Wykres 3. Liczba ludności w gminie w latach 2009-2015 (źródło: GUS)

Gminę Aleksandrów Łódzki zamieszkuje 30645 osób (stan na 31 XII 2015 roku), z czego 48% stanowią mężczyźni. Gęstość zaludnienia na 1 km² wynosi 263 osoby, prawie dwukrotnie przekraczając tę wartość województwa łódzkiego – 138 osób.

W latach 2009-2015 liczba mieszkańców wzrosła o 11%. Średni wiek mieszkańców wynosi 41,5 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa łódzkiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski.

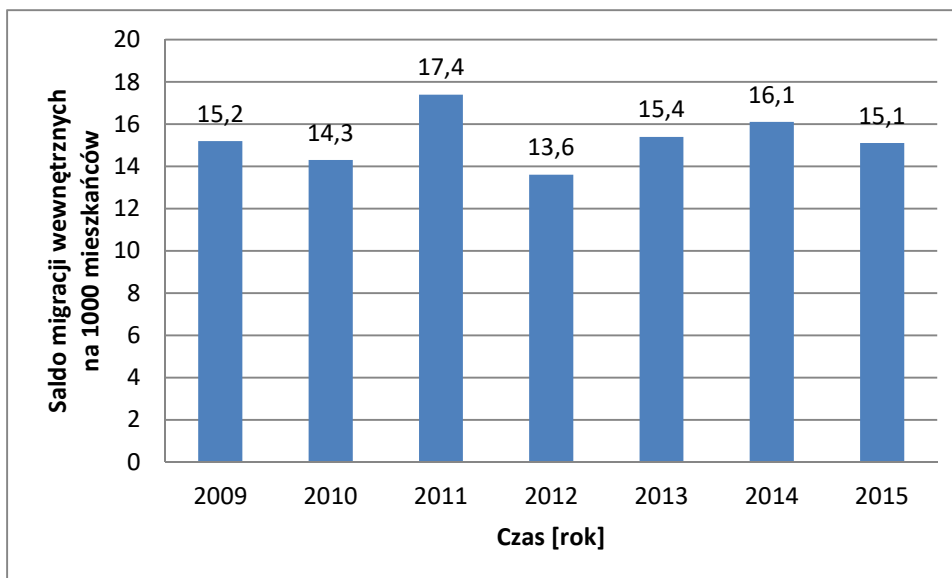
Gmina Aleksandrów Łódzki ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -47. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -1,5 na 1000 mieszkańców gminy. Na poniższym wykresie przedstawiono wartości przyrostu naturalnego na 1000 mieszkańców Gminy Aleksandrów Łódzki na przestrzeni lat 2009-2015.

Wykres 4. Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców gminy w latach 2009-2015 (źródło: GUS)

Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,86 i jest większy od średniej dla województwa oraz znacznie mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

Na zmiany liczby mieszkańców ma także wpływ saldo migracji, przedstawione na wykresie poniżej. W 2015 roku zarejestrowano 723 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 287 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla Gminy Aleksandrów Łódzki 436, czyli 15,1 na 1000 mieszkańców. Poniższy wykres przedstawia saldo migracji wewnętrznych na 1000 mieszkańców na przestrzeni lat 2009-2015. Przez cały badany czas wskaźnik ten osiąga wartości dodatnie. Ma to z pewnością korzystny wpływ na liczbę ludności zamieszkującej Gminę Aleksandrów Łódzki.

Wykres 5. Saldo migracji wewnętrznych na 1000 mieszkańców gminy w latach 2009-2015 (źródło: GUS)

W 2015 roku 45,0% zgonów w Gminie Aleksandrów Łódzki spowodowanych było chorobami układu krążenia, przyczyną 22,6% zgonów w Gminie były nowotwory, a 6,6% zgonów spowodowanych było chorobami układu oddechowego. Na 1000 ludności Gminy Aleksandrów Łódzki przypada 10,76 zgonów. Jest to nieznacznie mniej od wartości średniej dla województwa łódzkiego oraz znacznie więcej od wartości średniej dla kraju.

W ramach przedmiotowego opracowania dokonano diagnozy stanu wskazano na podstawowe problemy i ich rozwiązania. W przedmiotowym obszarze odnotowano problem migracji osób młodych, szczególnie tych zdolnych, do dużych miast i za granicę (jest to element szerszego problemu o charakterze ogólnopolskim). Problem ubytku młodych ludzi i powolnego starzenia społeczeństwa uwypukla się podczas analizy piramidy wieku, jak również w analizach porównawczych struktury ekonomicznej ludności. Piramida wieku dla gminy w chwili obecnej nie pozwala na jednoznaczne zakwalifikowanie jej, do jednego z podstawowych 3 typów populacji: progresywnej, zastojowej bądź regresywnej, jednak jej kształt wraz z podstawą najbardziej przypomina tę ostatnią. Wyraźnie zauważalne są występujące w Polsce wyże demograficzne w latach 1955-1960 oraz 1980-1990. Osoby z pierwszego wyżu demograficznego (50-59 lat) wyszły już z wieku rozrodczego i w najbliższych 10 latach całkiem dużą liczbą zasila również grono osób w wieku poprodukcyjnym. Niepokojące jest także, iż pomimo

kilkuletniego już przebywania osób z drugiego wyżu w wieku rozrodczym (20-30) wciąż niezauważalne jest echo tego wyżu i liczba urodzeń nie wzrasta, co powoduje zwężanie piramidy wieku, pomimo korzystnego stosunku osób w wieku rozrodczym. Przy wzrastającej liczbie osób w wieku poprodukcyjnym oraz silnej migracji osób młodych istnieje zagrożenie znacznego starzenia się społeczeństwa w okresie najbliższych 15 lat.

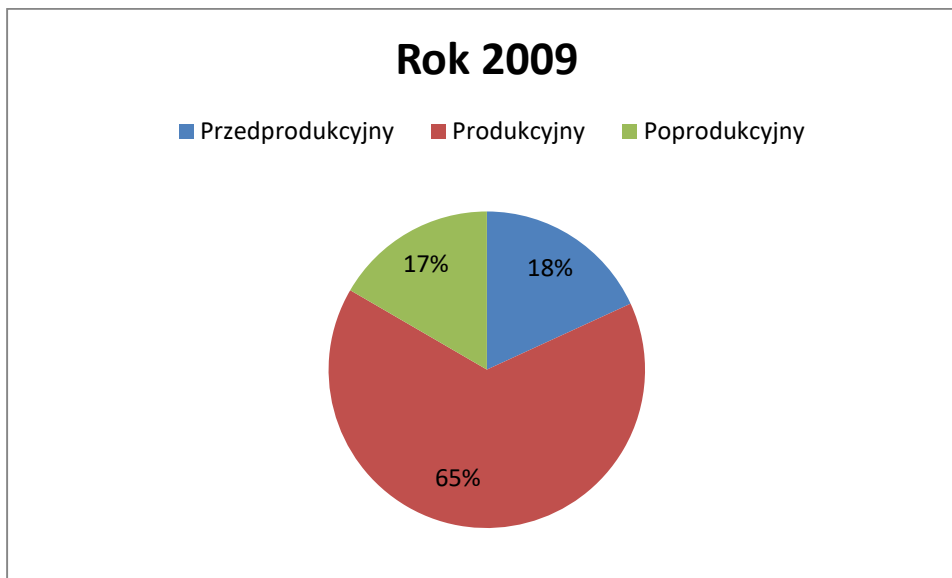
Obecnie obserwujemy pogłębiającą się tendencję starzenia się społeczeństw. Dotyczy to również naszego kraju oraz regionu. Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym oraz jej procentowy udział w całości populacji naszego państwa wciąż rośnie. Rodzi to nowe problemy: ludzie starsi znajdują się często w trudnej sytuacji materialnej, łączy się to dodatkowo z problemami zdrowotnymi oraz brakiem ofert spędzania czasu wolnego.

W przypadku osób długotrwale chorych niezbędna jest pomoc lekarza, pielęgniarki, oraz ciągły kontakt z ośrodkiem zdrowia. Osoby te, nie tyle wymagają wsparcia finansowego, ile szeroko pojętej opieki: medycznej, pielęgniarskiej, oraz pomocy w załatwianiu podstawowych spraw bytowych. Jedną z form wsparcia dla tych osób są usługi opiekuńcze w domu podopiecznego oraz pomoc w załatwianiu codziennych spraw życiowych. W przypadku osób samotnych, wymagających całodobowej opieki i pielęgnacji, zachodzi konieczność umieszczania w domach pomocy społecznej. Usługi opiekuńcze to również pomoc w załatwianiu codziennych spraw, to także ułatwianie kontaktu ze środowiskiem, wykonywanie zaleceń pielęgniarskich, codziennej toalety, etc.

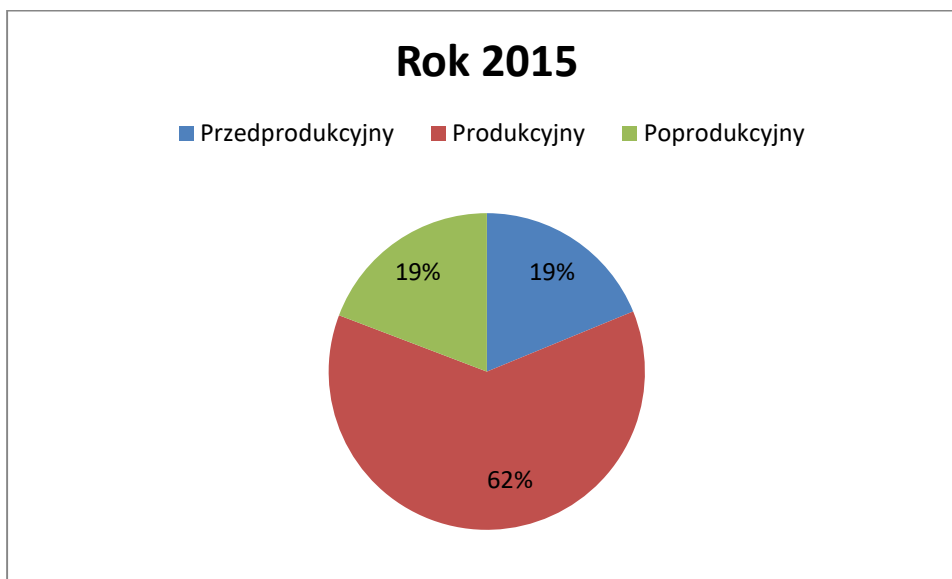
Ważne jest również, aby odnotować fakt, iż obniżenie wieku emerytalnego wpływa na szybszy proces braku aktywności fizycznej i zawodowej, co w konsekwencji przyspiesza procesy geriatryzacji, a w rezultacie potencjalnie i rzeczywiście rozszerza grupę klientów opieki społecznej. Dlatego też istotne z punktu widzenia procesu rewitalizacji jest zapobieganie tego typu procesowi poprzez włączanie osób nieaktywnych zawodowo w różnorodne działania aktywizacyjne.

Problem powolnego starzenia się społeczeństwa uwypukla się podczas analizy porównawczej struktury ekonomicznej ludności Gminy Aleksandrów Łódzki za lata 2009 i 2015. Poniższe wykresy wskazują wzrost liczby osób w wieku

poprodukcyjnym i przedprodukcyjnym w 2015 roku w stosunku do roku 2009 oraz spadek liczby osób w wieku produkcyjnym.

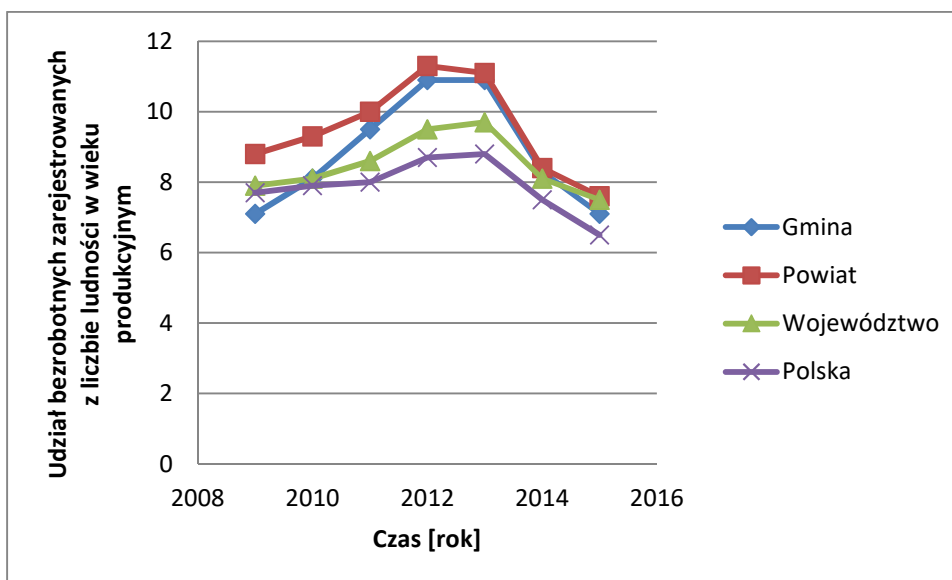
Wykres 6. Struktura ludności gminy - podział na funkcjonalne grupy wieku (przedprodukcyjny, produkcyjny, poprodukcyjny) w 2009 r. (źródło: GUS)

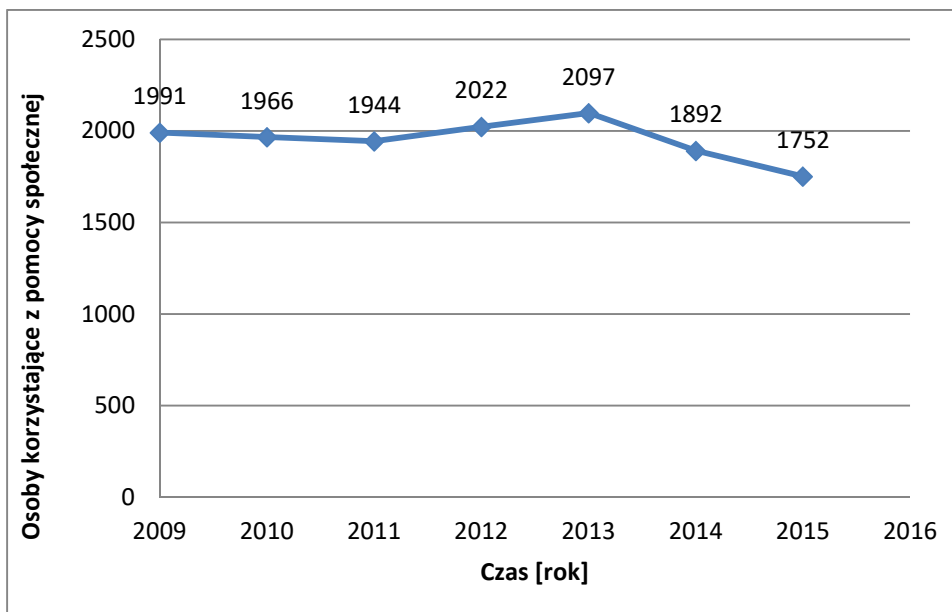
Wykres 7. Struktura ludności gminy - podział na funkcjonalne grupy wieku (przedprodukcyjny, produkcyjny, poprodukcyjny) w 2015 r. (źródło: GUS)

Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminie Aleksandrów Łódzki wynosił w 2015 roku 7,1% (7,8% wśród kobiet i 6,3% wśród mężczyzn). Poniższy wykres przedstawia udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym

w latach 2009-2015 w Gminie Aleksandrów, na tle powiatu zgierskiego, województwa łódzkiego oraz Polski. Widzimy na nim że w latach 2009-2011 bezrobocie znacznie przekraczało poziom bezrobocia w województwie i Polsce. Jednak w 2012 roku odnotowano znaczący spadek jego wartości, który spowodował wzrost poziomu życia mieszkańców, co jest ściśle powiązane ze spadkiem liczby osób korzystających z pomocy społecznej.

Wykres 8. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2009-2015 (źródło: GUS)

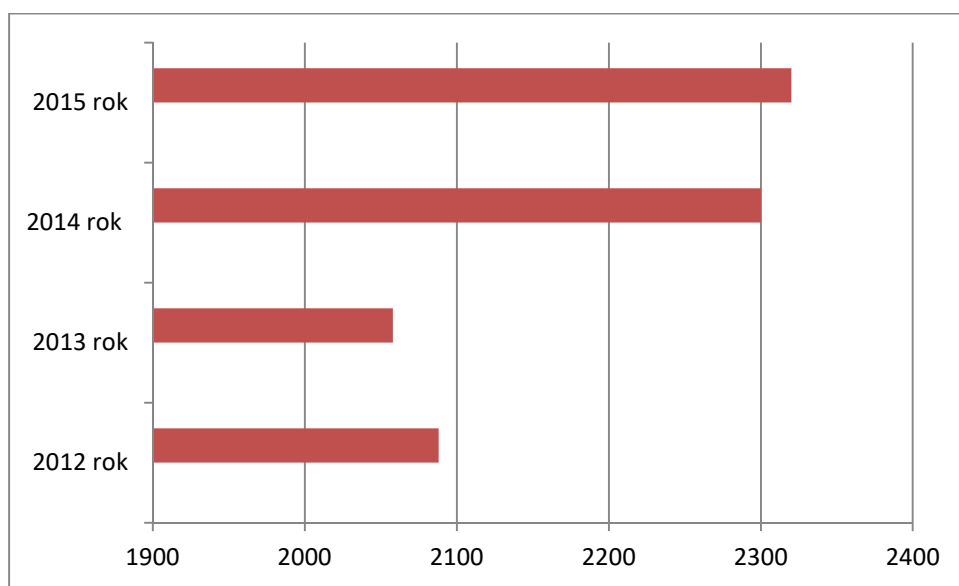
Wykres 9. Osoby korzystające z pomocy społecznej w latach 2009-2015 (źródło: GUS)

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w Aleksandrowie Łódzkim wynosi 3 573,69 PLN, co odpowiada 86.10% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce.

Na terenie gminy działaniami w zakresie udzielania pomocy społecznej mieszkańcom, którzy znajdują się w trudnej sytuacji życiowej zajmuje się Ośrodek Pomocy Społecznej (OPS) w Aleksandrowie Łódzkim, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Aleksandrowie Łódzkim oraz Dom Pomocy Społecznej w Rąbieniu. Przy OPS funkcjonuje Centrum Pomocy Rodzinie i Usług Socjalnych, które organizuje wsparcie w postaci: Domu Dziennego Pobytu „Wrzos”, Noclegowni dla Bezdomnych, Hostelu dla matek z dziećmi i osób chroniących się przed przemocą, jadłodajni, Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego ds. Przeciwdziałania Przemocy i osób w kryzysie, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, a także Punktu Konsultacyjnego do Spraw Zapobiegania Narkomanii. Działa także Środowiskowy Dom Samopomocy oraz świetlice środowiskowe.

Tabela nr 1 - Liczba osób i rodzin, którym udzielono pomocy i wsparcia w latach 2012-2015 (opracowanie własne na podstawie danych OPS)

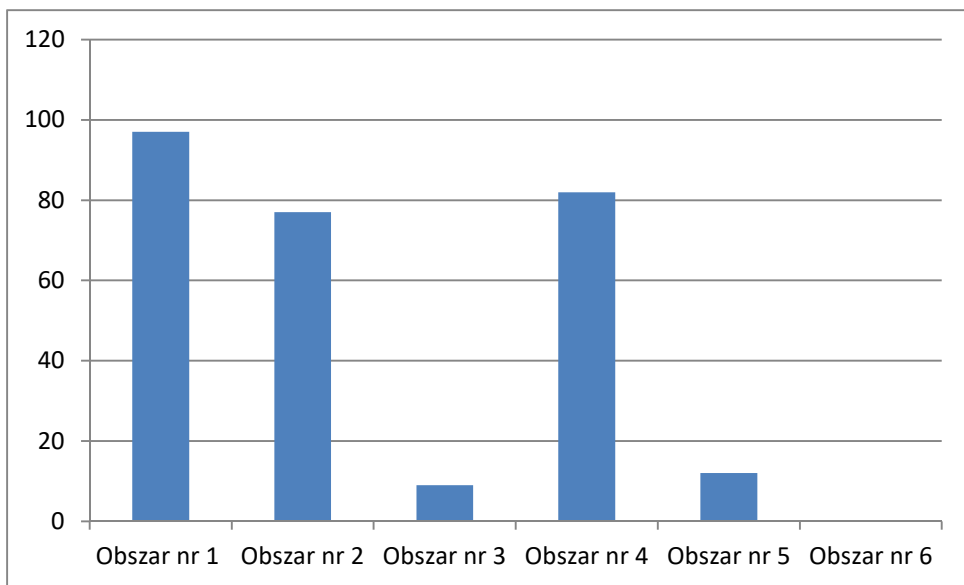
	2012 rok	2013 rok	2014 rok	2015 rok
liczba osób	2088	2058	2300	2320
w tym: osoby długotrwale korzystające	882	900	890	880
wiek 0-17	310	336	331	325
wiek produkcyjny	864	859	802	750
wiek poprodukcyjny	172	147	132	120
liczba rodzin	985	943	875	825
liczba osób w rodzinach	2088	2058	1902	1800

Wykres 10. Liczba osób i rodzin, którym udzielono pomocy i wsparcia w latach 2012-2015 (opracowanie własne na podstawie danych OPS)

Tabela nr 2 - Liczba osób, którym udzielono pomocy i wsparcia w 2016 roku (opracowanie własne na podstawie danych OPS)

Oznaczenie obszaru	Liczba osób , którym udzielono pomocy i wsparcia
Obszar nr 1	97
Obszar nr 2	77
Obszar nr 3	9
Obszar nr 4	82
Obszar nr 5	12
Obszar nr 6	0

Wykres 11. Liczba osób, którym udzielono pomocy wsparcia w 2016 roku (opracowanie własne na podstawie danych OPS)

Względem osób starszych, osamotnionych oraz niepełnosprawnych stosuje się pomoc w postaci usług opiekuńczych, które świadczy zewnętrzny podmiot – Agencja Usług Opiekuńczych. W 2013 roku z takiej formy wsparcia skorzystały 44 osoby. Ponadto gmina uczestniczy w programie rządowym „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, z którego w 2013 r. skorzystało 1161 osób (w 2012 r. było ich 1519).

Dodatkowo osoby po 60. roku życia mieszkające na terenie gminy mogą korzystać z Aleksandrowskiej Karty Seniora, która uprawnia do otrzymania ulg i zniżek przygotowanych przez prywatne firmy i inne instytucje świadczące usługi. Poza tym przygotowano także ofertę dla rodzin – Aleksandrowską Kartę Dużej Rodziny. Karta ta uprawnia do korzystania z ulg rodziny (w tym zastępcze), w których jest, co najmniej trójka dzieci do 18. roku życia lub do 25. roku życia, jeśli dziecko uczy się bądź studiuje.

3) Bezpieczeństwo

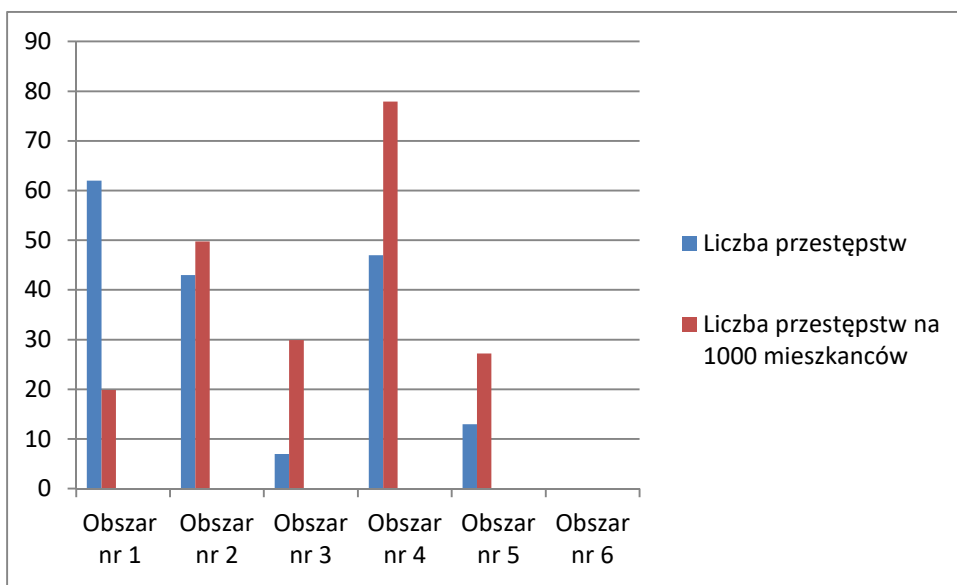
Zadania związane z ochroną porządku i bezpieczeństwa publicznego ustawodawca zaliczył do podstawowych zadań jednostek samorządu terytorialnego. Zakres działalności poszczególnych szczebli samorządu terytorialnego został jednak zróżnicowany. Zaspokajanie zbiorowych potrzeb

wspólnoty należy do zadań własnych gminy. W szczególności zadania własne gminy obejmują m.in. sprawy porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej [art. 7 ust. 1 pkt 14 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r., Nr 142, poz. 1591, z późn. zm.)].

Przed żywiołami chronią mieszkańców gminy pracownicy jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej w Aleksandrowie Łódzkim, Nakielnicy, Bełdowie, Rąbieniu, Saniach, Chrośnie, Sobieniu, Prawęcicach i w Jastrzębiu Górnym (odziały podległe są Komendzie Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Zgierzu. Najwięcej interwencji zanotowała OSP w Aleksandrowie Łódzkim i Rąbieniu.

Tabela nr 3 - Liczba popełnionych przestępstw w roku 2015 (opracowanie własne na podstawie danych GUS i Komendy Powiatowej Policji w Zgierzu)

Aleksandrów Łódzki	Liczba przestępstw	Liczba przestępstw na 1000 mieszkańców
Obszar nr 1	62	19,89
Obszar nr 2	43	49,77
Obszar nr 3	7	29,92
Obszar nr 4	47	77,94
Obszar nr 5	13	27,2
Obszar nr 6	0	0

Wykres 12. - Liczba popełnionych przestępstw w roku 2015 (opracowanie własne na podstawie danych GUS i Komendy Powiatowej Policji w Zgierzu)

Poniższe zestawienie obrazuje skalę przestępstw oszacowanych w roku 2015 – dane GUS:

- Przestępstwa ogółem: 307 (246/ miasto, 61/ obszar gminy),
- Przestępstwa o charakterze kryminalnym - 210 (191/ miasto, 19/ obszar gminy),
- Przestępstwa o charakterze gospodarczym – 33 (30/ miasto, 33 obszar gminy),
- Przestępstwa drogowe - 44 (36/ miasto, 8/ obszar gminy),
- Przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu - 6 (5- miasto, 1/ obszar gminy),
- Przestępstwa przeciwko mieniu - 154 (125/ miasto, 39/ obszar gminy).

Zbliżone dane, ujęte pod kątem statystycznym ogólnym prezentowane są przez Komendę Powiatową Policji w Aleksandrowie Łódzkim, gdzie wskazuje się na łączną liczbę szeroko rozumianych interwencji funkcjonariuszy (głównie w obszarze wskazywanym w kolejnych rozdziałach, jako obszary rewitalizacji), **które w 2015 roku wyniosły blisko 1500, co daje ponad 4 interwencje na dobę.**

Tabela nr 4 - Liczba interwencji dot. osób legitymowanych w 2015 roku (opracowanie na podstawie danych z Komendy Powiatowej Policji w Zgierzu)

Obszary	Liczba interwencji
Obszar nr 1	396
Obszar nr 2	137
Obszar nr 3	28
Obszar nr 4	302
Obszar nr 5	42
Obszar nr 6	0

Tabela nr 5 - Liczba interwencji dot. ujawnionych wykroczeń w 2015 roku (opracowanie na podstawie danych z Komendy Powiatowej Policji w Zgierzu)

Obszary	Liczba interwencji
Obszar nr 1	92
Obszar nr 2	18
Obszar nr 3	5
Obszar nr 4	61
Obszar nr 5	14
Obszar nr 6	0

**Tabela nr 6 - Liczba interwencji dot. nałożonych mandatów karnych w 2015 roku
(opracowanie na podstawie danych z Komendy Powiatowej Policji w Zgierzu)**

Obszary	Liczba interwencji
Obszar nr 1	17
Obszar nr 2	13
Obszar nr 3	6
Obszar nr 4	23
Obszar nr 5	12
Obszar nr 6	0

Tabela nr 7 - Liczba interwencji dot. kontroli osobistych w 2015 roku (opracowanie na podstawie danych z Komendy Powiatowej Policji w Zgierzu)

Obszary	Liczba interwencji
Obszar nr 1	9
Obszar nr 2	17
Obszar nr 3	4
Obszar nr 4	7
Obszar nr 5	11
Obszar nr 6	0

Tabela nr 8 - Liczba interwencji dot. zastosowanych pouczeń w 2015 roku (opracowanie na podstawie danych z Komendy Powiatowej Policji w Zgierzu)

Obszary	Liczba interwencji
Obszar nr 1	28
Obszar nr 2	19
Obszar nr 3	3
Obszar nr 4	13
Obszar nr 5	9
Obszar nr 6	0

**Tabela nr 9 - Liczba interwencji dot. przeprowadzona kontrola pojazdów w 2015 roku
(opracowanie na podstawie danych z Komendy Powiatowej Policji w Zgierzu)**

Obszary	Liczba interwencji
Obszar nr 1	2
Obszar nr 2	1
Obszar nr 3	1
Obszar nr 4	3
Obszar nr 5	1
Obszar nr 6	0

Ogólny wskaźnik przestępczości na 1000 mieszkańców w Gminie Aleksandrów Łódzki wynosi niespełna 15,00%. Jest to relatywnie wysoki wskaźnik w stosunku do ilości mieszkańców. Poziom oraz intensywność przestępczości zauważalna jest głównie na obszarze miasta, a grupą najczęściej popełnianych przestępstw są przestępstwa kryminalne (blisko 10%). Świadczyć to może o mającym miejsce problemie natury społecznej, np.: ubóstwo, wykluczenie, brak możliwości rekreacji i spędzania czasu. Wskaźnik ten nie koreluje jednak bezpośrednio z problemem bezrobocia.

4) Usługi publiczne: przebudowa bazy edukacyjnej oraz program edukacji regionalnej

Zmiana systemowa w zakresie edukacji na poziomie podstawowym stanowi jedno z głównych wyzwań nie tylko dla władz samorządowych, ale również całej społeczności lokalnej. Należy mieć na uwadze, że szkolnictwo leżące w kompetencji jednostek samorządu terytorialnego to nie tylko wiedza niezbędna do prawidłowego rozwoju, ale również elementy kulturotwórcze oraz niezwykle istotny pracodawca na terenie gminy. Zmiany systemowe, które stoją przed samorządem winny zostać ukierunkowane na wyważenie elementów finansowych (szkolnictwo to blisko połowa budżetu gminy) i zapewnienia wysokiej jakości kształcenia.

Rolą samorządu gminnego jest zapewnienie dobrych warunków kształcenia uczniów oraz jak najwyższych standardów nauczania na poziomie przedszkolnym i szkolnym w zakresie szkół podstawowych i gimnazjalnych. Zadaniem władz lokalnych jest w szczególności utrzymanie obiektów i placówek oświatowych i monitoring pracy kadry dydaktycznej, organizacja zajęć edukacyjnych oraz wspieranie najwybitniejszych i najzdolniejszych uczniów. Samorządy finansują oświatę z dwóch źródeł: subwencji oświatowej, która najczęściej pokrywa zaledwie część wydatków związanych z edukacją, dotacji celowej, oraz dochodów własnych. Wydatki na oświatę i wychowanie stanowią średnio 30-40% budżetu gmin. Sytuacja taka skłania samorządy do stawiania szkole realistycznych wymagań dotyczących poziomu nauczania, który ma wpływ na konkurencyjność gmin.

Na terenie gminy Aleksandrów Łódzki znajduje się 12 przedszkoli, 7 szkół podstawowych oraz 4 gimnazja. Poza tym uczniowie mogą korzystać z oferty 4 szkół na poziomie ponadgimnazjalnym, które kształcą w kierunkach informatycznych, inżynieryjno-technicznych ogólnym, oraz w ramach szkoły mistrzostwa sportowego.

Współczynnik skolaryzacji ani na poziomie podstawowym, ani gimnazjalnym nie osiąga 100 %, co świadczy o tym, że młodzież w wieku szkolnym udaje się w celach edukacyjnych do placówek zlokalizowanych poza gminą. Zwłaszcza dotyczy to młodzieży w wieku gimnazjalnym. Jeśli chodzi o naukę języków obcych, uczniowie uczęszczają na obowiązkowe lekcje języka angielskiego, niemieckiego, francuskiego i rosyjskiego.

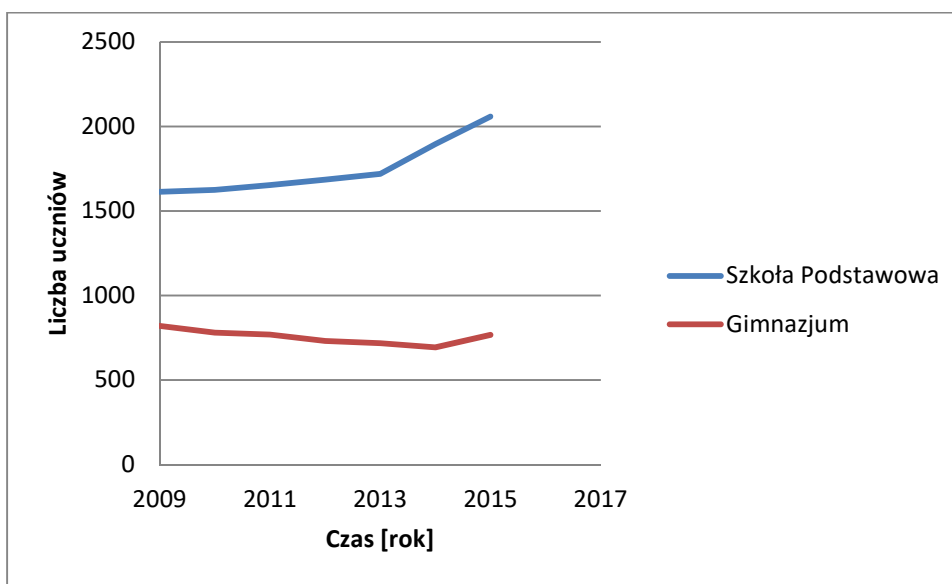
W porównaniu do całego województwa łódzkiego mieszkańcy Aleksandrowa Łódzkiego mają analogiczny poziom wykształcenia. Wśród kobiet mieszkających w Aleksandrowie Łódzkim największy odsetek ma wykształcenie podstawowe ukończone (23,9%) oraz wyższe (17,6%). Mężczyźni najczęściej mają wykształcenie zasadnicze zawodowe (25,1%) oraz podstawowe ukończone (21,1%).

19,5% mieszkańców Aleksandrowa Łódzkiego w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) zalicza się do przedziału 3-6 lat - wychowanie przedszkolne (19,8% wśród dziewcząt i 19,3% wśród chłopców). W placówkach wychowania przedszkolnego na terenie Gminy Aleksandrów Łódzki brakuje miejsc dla dzieci w wieku przedszkolnym.

W grupie wiekowej 3-24 lata na poziomie podstawowym (7-12 lat) kształci się 26,0% ludności (24,9% wśród dziewcząt i 27,0% wśród chłopców). Na 1 oddział w szkołach podstawowych przypada 26 uczniów. Współczynnik skolaryzacji brutto (Stosunek wszystkich osób uczących się w szkołach podstawowych do osób w wieku 7-12 lat) wynosi 98,17.

Wśród mieszkańców w wieku potencjalnej nauki 12,4% zalicza się do przedziału 13-15 lat - kształcenie na poziomie gimnazjalnym (12,0% wśród dziewcząt i 12,8% wśród chłopców). Na 1 oddział w szkołach gimnazjalnych przypada 24 uczniów. Współczynnik skolaryzacji brutto (Stosunek wszystkich osób uczących się w szkołach gimnazjalnych do osób w wieku 13-15 lat) wynosi 130,49.

Poniższy wykres pokazuje stały wzrost liczby uczniów w szkołach podstawowych z jednoczesnym spadkiem liczby uczniów w gimnazjach. Tendencja ta może spowodować w przypadku szkół podstawowych wyczerpanie się miejsc dla uczniów w szkołach oraz konieczność wprowadzenia rozszerzenia zmianowego systemu nauki. To z kolei spowoduje duże utrudnienie nie tylko w organizacji pracy tych placówek, lecz również utrudnienie dla samych dzieci. Zmniejszająca się liczba uczniów w gimnazjach natomiast, zwiększa jednostkowy koszt utrzymania placówki, co dodatkowo obciąża budżet gminy.

Wykres 13. Liczba uczniów w gminie w latach 2009-2015 (źródło: GUS)

W grupie wiekowej 3-24 lata na poziomie ponadgimnazjalnym (16-18 lat) kształcą się 16,7% mieszkańców (17,1% wśród dziewcząt i 16,4% wśród chłopców). Na 1 oddział w szkołach ogólnokształcących przypada 8 uczniów. 24 uczniów przypada na oddział w szkołach średnich zawodowych i artystycznych.

W przedziale wiekowym odpowiadającym edukacji w szkołach wyższych (19-24 lat) znajduje się 25,4% mieszkańców Gminy Aleksandrów Łódzki w wieku potencjalnej nauki (26,3% kobiet i 24,5% mężczyzn).

Dobrej jakości edukacja jest jednym z aspektów przyciągających nowych mieszkańców (głównie młodych ludzi z dziećmi), z drugiej strony chroni przed rezygnacją rodziców z posyłania dzieci do szkoły na terenie ich miejsca zamieszkania.

Wsparcie edukacji jest inwestycją gminy we własnych mieszkańców. Edukacja i wychowanie przedszkolne są przy tym nieodłącznie związane z sytuacją demograficzną gminy. Trendy demograficzne obserwowane na terenie gminy sprawiają, że zmniejsza się liczba dzieci w wieku szkolnym, co powoduje wzrost jednostkowych kosztów utrzymania infrastruktury edukacyjnej.

Problemy:

- Brak korelacji pomiędzy edukacją na poziomie podstawowym i gimnazjalnym z zapotrzebowaniem lokalnego rynku pracy i kierunkami kształcenia na poziomie ponadgimnazjalnym,
- Występujące bariery architektoniczne w budynkach użyteczności publicznej,
- Odpływ młodych i wykształconych ludzi do większych ośrodków miejskich i za granicę,
- Brak wystarczającego wyposażenia w pomoce dydaktyczne i inne wyposażenie dla pracowni szkolnych.

Rozwiązanie:

Położenie gminy Aleksandrów Łódzki w administracyjnych granicach województwa rzutuje na jego powiązanie z problemami oraz wyzwaniem regionu. Kształcenie na poziomie, za który odpowiedzialny jest samorząd terytorialny musi odbywać się w pełnej korelacji z potencjałem i kierunkami rozwoju gminy, stąd jednym z rozwiązań i proponowanych przedsięwzięć jest lokalny program edukacyjny mający uświadamiać uczniów, co do specyfiki i potencjału oraz możliwości gminy. Program taki ma charakter suplementarny w stosunku do głównych obszarów edukacyjnych na poziomie podstawowym i gimnazjalnym.

Bariery rozwojowe gminy (niska innowacyjność przedsiębiorstw, ograniczona dostępność komunikacyjna, ubóstwo ekonomiczne mieszkańców gminy,) w znacznym stopniu determinują obecną sytuację społeczno-gospodarczą gminy.

3. Analiza sfery przestrzenno- funkcjonalnej gminy

1) Podstawowe wskaźniki

Wskaźnik	Wartość wskaźnika dla Gminy Aleksandrów Łódzki
Odsetek gruntów leśnych, zadrzewień i zakrzewień w ogólnej powierzchni [%]	26,62% (w tym obszar wiejski 20%)
Odsetek gruntów zabudowanych i zurbanizowanych w ogólnej powierzchni [%]	9,71% (w tym obszar wiejski 1,71%)
Odsetek dróg w ogólnej powierzchni [%]	2,71% (w tym obszar wiejski 1,1%)
Odsetek gruntów we własności gminy [%]	2,40% (w tym obszar wiejski 0,40%)
Dostępność do przedszkoli, szkół podstawowych i szkół gimnazjalnych	12 przedszkoli 7 szkół podstawowych 4 gimnazja
Średnia powierzchnia urządzonych terenów zielonych na 1000 mieszkańców [m ² /1000 mieszkańców]	0,33

2) Infrastruktura komunikacyjna Gminy Aleksandrów Łódzki

Położenie komunikacyjne gminy Aleksandrów Łódzki jest korzystne, dzięki rozbudowanej sieci drogowej oraz niewielkiej odległości od stolicy województwa – Łodzi (ok. 10 km). Choć na terenie gminy brakuje połączenia kolejowego, jednak potrzeby mieszkańców zaspokaja komunikacja publiczna dzięki usługom świadczonym przez Linie Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego w Łodzi, linie PKS oraz prywatnych przewoźników w postaci linii BUS.

Przez gminę przebiega droga krajowa nr 71 (Zgierz – Konstantynów Łódzki) oraz droga krajowa nr 72 (Konin – Łódź). Do autostrady A2 gminę dzieli zaledwie 17 km, natomiast do autostrady A1 w kierunku Gdańska – 35 km. Warszawa

oddalona jest od Aleksandrowa Łódzkiego o 120 km. Transport międzynarodowy jest możliwy dzięki bliskości Portu Lotniczego im. W. Reymonta w Łodzi (17 km).

Rozkład dróg gminnych jest nierównomierny, jednak odpowiada zagęszczeniu zabudowy na terenie jednostki. Stan techniczny dróg gminnych i powiatowych określa się jako dobry. Ich obecny stopień zużycia wymaga poprawy nawierzchni jezdni, a także poszerzenia pasów drogowych oraz budowy chodników. Łączna długość dróg na wiejskim terenie gminy wynosi 73 km (o pow. ok. 320 422 m²), natomiast na terenie miasta wynosi ok. 31 km. Rozwinięta sieć komunikacyjna na obszarze gminy wpływa niekorzystnie na stan środowiska oraz przyczynia się do wysokiego poziomu szkodliwego dla zdrowia mieszkańców hałasu.

Problem:

Osobnym problemem, będącym w stosunku komplementarnym dla poprawy komunikacyjnej są ciągi pieszo-jezdne, których niewystarczająca ilość, brak synchronizacji oraz cech normatywnych w znaczącym stopniu uniemożliwiają właściwą komunikację o charakterze alternatywnym (Na terenie gminy brakuje ścieżek rowerowych (wg danych GUS za 2015 rok jest ich jedynie 1,2 km). Ponadto w realizacji znajduje się, przebiegająca przez teren gminy, droga ekspresowa S-14 – zachodni odcinek obwodnicy Łodzi, łącząca A-2 i S-8, projektowany jako węzeł „Łódź-Teofilów”). Brak punktów stykowych łączących Aleksandrów Łódzki z sąsiednimi Gminami, a tym samym łączności w tym zakresie stanowi istotną barierę w zakresie dojazdu do pracy, szkół oraz instytucji publicznych, jak również w stopniu znaczącym determinuje na relatywnie niższy poziom rozwoju przemysłu i gospodarki turystycznej.

Ważnym elementem z punktu widzenia przeprowadzenia procesu rewitalizacji na terenie Gminy Aleksandrów Łódzki jest również problem dewaluacji substancji mieszkaniowej, który często łączy się z obszarami publicznie dostępnymi, których wartość funkcjonalna i estetyczna jest w sposób znaczący niedostateczna.

- brak znaczących ciągów komunikacyjnych (ścieżek pieszych i rowerowych) stanowiących alternatywę w przemieszczaniu się pomiędzy poszczególnymi obszarami gminy,
- brak powiązań komunikacyjnych pomiędzy poszczególnymi obszarami,
- brak wspólnej promocji w formie jednorodnego oznakowania gminy,

- dewaluacja substancji mieszkaniowej,
- degradacja przestrzeni publicznej.

Rozwiązanie:

Interwencja w ramach Programu Rewitalizacji Gminy Aleksandrów Łódzki przynieść ma znaczącą jakościowo poprawę całościowego układu komunikacyjnego, zarówno w ujęciu wewnętrznym (dojazd do pracy, szkoły, instytucji publicznych) oraz zewnętrznym (głównie turyści).

Ciągi komunikacyjne o charakterze niskoemisyjnym mają przyczynić się do rozwoju aktywności turystycznej, co w konsekwencji **wpłynąć ma na pobudzenie alternatywnych form komunikacji**. Nawiązujące do nich drogi rowerowe na terenie gminy powinny pogodzić potrzeby turystów, środowiska naturalnego i lokalnych społeczności, a przede wszystkim stworzyć niskoemisyjne korytarze komunikacyjne będące alternatywnymi drogami dojazdowymi do miejsc pracy oraz szkół.

Poprzez interwencję w zakresie poprawy funkcjonalności i estetyki substancji mieszkaniowej oraz przestrzeni publicznej w sposób znaczący winien zostać wzmocniony nie tylko wizerunek gminy, ale przede wszystkim jakość życia mieszkańców.

4. Analiza sfery środowiskowej

1) Podstawowe wskaźniki

Wskaźnik	Wartość wskaźnika dla Gminy Aleksandrów Łódzki
Odsetek zadeklarowanych zbiorników bezodpływowych w stosunku do ilości gospodarstw [%]	15% (w tym obszar wiejski 6%)
Odsetek budynków na terenie gminy pokrytych płytami azbestowo - cementowymi [%]	10% (w tym obszar wiejski 7%)

Gmina Aleksandrów Łódzki jest jednorodna również pod względem gospodarki środowiskowej rozumianej jako uporządkowanie problemów sieci

kanalizacyjnej i wodociągowej (system wodociągowo-kanalizacyjny na terenie gminy Aleksandrów Łódzki nie zaspokaja wszystkich potrzeb mieszkańców). Gmina Aleksandrów Łódzki należy do obszarów o stosunkowo dobrze rozwiniętej infrastrukturze technicznej, w tym sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej. Dzięki dotacjom zewnętrznym znacznie rozbudowana i zmodernizowana została m.in. sieć kanalizacji. Uzupełnia ją niezbędna infrastruktura w postaci, zbiorników wyrównawczych i przepompowni.

Obecna długość czynnej wodociągowej sieci rozdzielczej to 240,4 km, natomiast długość czynnej sieci kanalizacyjnej wynosi 84,2 km z czego 72,4 km stanowi kanalizacja grawitacyjna. Gmina zaopatrywana jest w wodę z ujęć we wsiach Sobień, Prawęcice, Bełdów oraz Wola Grzymkowa. W porównaniu do województwa poziom wyposażenia mieszkań w instalacje na terenie gminy – zarówno w mieście Aleksandrów Łódzki, jak i w okolicznych wsiach – jest we wszystkich przypadkach wyższy. Sieć wodociągowa, kanalizacyjna, gazownicza i ciepłownicza jest wciąż rozbudowywana.

Zasoby naturalne w postaci wód podziemnych, cieków wodnych, wód gruntowych, jezior oraz rzek, które są ze sobą naturalnie powiązane powodują potrzebę koordynacji w zakresie planowania i zarządzania przedmiotową substancją.

Ze względu na wiele obszarów cennych przyrodniczo, jak i wody powierzchniowe, dobry system kanalizacyjny i wodociągowy jest kluczowym zagadnieniem w temacie ich ochrony, gdyż zmniejsza on zagrożenie skażenia środowiska niebezpiecznymi substancjami.

Na terenie gminy gospodarka odpadami komunalnymi jest prowadzona w oparciu o Plan gospodarki odpadami województwa łódzkiego 2012, przyjęty uchwałą Nr XXVI/481/12 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 21 czerwca 2012 r. w sprawie przyjęcia planu oraz uchwałą Nr XXVI/482/12 Województwa Łódzkiego z dnia 21 czerwca 2012 r. w sprawie wykonania planu oraz zgodnie z Regulaminem utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Aleksandrów Łódzki, który został przyjęty uchwałą Nr XXV/257/16 Rady Miejskiej w Aleksandrowie Łódzkim z dnia 23 czerwca 2016 r. Odpady komunalne zebrane od mieszkańców gminy unieszkodliwiane są głównie w regionalnej instalacji

przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK) w Krzyżanówku koło Kutna. Gmina w ramach współpracy w Związku Międzygminnym "BZURA" prowadzi inwestycję budowy instalacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych w miejscowości Piaski Bankowe, gm. Bielawy. Ponadto na terenie Aleksandrowa Łódzkiego działa Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK), w którym od mieszkańców przyjmowane są posegregowane odpady komunalne, m.in. zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, odpady poremontowe, odpady zielone.

Ścieki z komunalnej sieci kanalizacji sanitarnej odprowadzane są do miejskiej oczyszczalni ścieków we wsi Ruda Bugaj. Jest to nowoczesna, mechaniczno-biologiczno-chemiczna oczyszczalnia typu MBNDC, zmodernizowana i rozbudowana w 2014 roku do przepustowości 9000 m³/dobę w ramach projektu pod nazwą: „Kompleksowe rozwiązanie gospodarki ściekowej na terenie gminy Aleksandrów Łódzki”. Ponadto osiedle mieszkaniowe w Nakielnicy posiada oczyszczalnię ścieków o przepustowości 25 m³/dobę.

Gmina Aleksandrów Łódzki zrealizowała, również w ramach wyżej wymienionego projektu, budowę sieci kanalizacji sanitarnej na terenie miasta Aleksandrów Łódzki oraz we wsiach Antoniew, Rąbień, Rąbień AB i Ruda Bugaj. Sejmik Województwa Łódzkiego w dniu 25.10.2016r. przyjął uchwałę w sprawie wyznaczenia Aglomeracji Aleksandrów Łódzki. Obszar Aglomeracji wynosi 1041,2 ha w tym miasto; 647,5 ha, wieś; 377,7 ha i Łódź 16,0 ha.

Obecnie długość komunalnej sieci kanalizacji sanitarnej (grawitacyjnej i tłocznej) w obrębie Aglomeracji wynosi 84,19 km.

Obszary Gminy Aleksandrów Łódzki, które z uwagi na wysoki stopień rozproszenia miejscowości oraz brak aglomeracji spełniających kryteria RLM stanowią element całościowego systemu problemowego, który opiera się na następujących punktach:

- znaczące rozproszenie miejscowości na terenie Gminy Aleksandrów Łódzki,
- duże odległości pomiędzy miejscowościami eliminują je z rozwiązań sieciowych,
- niska wydolność istniejących rozwiązań technologicznych,

- niskie wartości RLM uniemożliwiające włączenie do sieci.

Rozwiązanie:

- przebudowa i dostosowanie istniejących sieci,
- budowa przydomowych oczyszczalni ścieków,
- budowa miejscowych oczyszczalni ścieków (kontenerowe oczyszczalnie ścieków),
- budowa systemów alternatywnych źródeł energii,
- uporządkowanie poprzez koordynację działań sfery środowiskowej na terenie Gminy Aleksandrów Łódzki,
- budowa lub modernizacja indywidualnych ujęć wody.

5. Analiza sfery gospodarczej

1) Podstawowe wskaźniki

Wskaźnik	Wartość wskaźnika dla Gminy Aleksandrów Łódzki
Odsetek osób niepracujących (emeryci, renciści) w ludności ogółem [%]	19,2% (w tym obszar wiejski 6%)
Liczba aktywnych podmiotów na każde 1000 osób	11,92 (w tym obszar wiejski 1,24%)

Monitoring potencjału rozwoju ekonomiczno-gospodarczego i analiza sytuacji zastanej jest niezwykle ważna w kontekście planowanych działań w ramach procesu rewitalizacji. Analizie poddany zostanie obszar przedsiębiorczości gminy. Siłą rozwojową każdej miejscowości jest jej kondycja ekonomiczno-gospodarcza.

Wyznaczenie obszarów stanowiących o problematycznym charakterze gminy Aleksandrów Łódzki pozwoli na dokonanie zmian, aby w przyszłości ograniczyć bariery rozwojowe tej gminy. Skuteczne zaplanowanie przemian w lokalnej gospodarce, zwiększy jej konkurencyjność i atrakcyjność dla pracowników oraz potencjalnych inwestorów.

W 2015 roku na terenie gminy Aleksandrów Łódzki funkcjonowało ponad 3400 podmiotów gospodarczych. Większość z nich – aż 3342 należy do sektora prywatnego, natomiast tylko 71 – do sektora publicznego. W strukturze wielkości przeważają mikroprzedsiębiorstwa, które zatrudniają do 9 osób – stanowią 95,5% wszystkich wg klas wielkości na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym. Najmniej jest natomiast dużych przedsiębiorstw, w których pracuje ponad 250 osób. Stan ten wskazuje na duże rozdrobnienie gospodarcze na terenie gminy i konkurencyjność.

Dwa największe przedsiębiorstwa funkcjonujące na tym terenie i zatrudniające mieszkańców gminy to ABB Group (producent silników elektrycznych, energoelektroniki, napędów, urządzeń trakcyjnych) oraz Procter & Gamble (producent kosmetyków i środków higieny osobistej). Ważnym pracodawcą jest także np. firma LEGS czy MARTIS.

6. Analiza sfery technicznej

1) Podstawowe wskaźniki

Wskaźnik	Wartość wskaźnika dla Gminy Aleksandrów Łódzki
Odsetek przyłączy kanalizacyjnych w stosunku do ilości gospodarstw [%]	62% (w tym obszar wiejski 26%)
Odsetek przyłączy wodociągowych w stosunku do ilości gospodarstw [%]	90% (w tym obszar wiejski 36%)
Odsetek przyłączy gazu [%]	58,3% (w tym obszar wiejski 18%)
Odsetek budynków generujące niskie emisje [%]	1% (w tym obszar wiejski 0,1%)
Odsetek obiektów infrastruktury publicznej w złym stanie technicznym [%]	20% (w tym obszar wiejski 3%)

O potencjale i atrakcyjności danego obszaru świadczą także warunki techniczne, mogą one stać się impulsem do przyciągania nowych mieszkańców lub

potencjalnych inwestorów. Określenie obszarów problemowych w tym zakresie dotyczyć będzie wyposażenia w infrastrukturę techniczną.

Sfera techniczna w gminie Aleksandrów Łódzki zdiagnozowana została na podstawie wskaźnika obrazującego liczbę budynków, które zostały wybudowane przed 1989 rokiem. Wartość referencyjna w sferze technicznej wyniosła 1,41. Wartości wskaźnika przekraczające wartość 0,83 odnotowano w prawie wszystkich analizowanych obszarach. W większości przypadków budynki w analizowanych obszarach wybudowane zostały przed 1989 rokiem¹.

Rozwój budownictwa jednorodzinne w wsiach należących do gminy zwiększa jej atrakcyjność poza granicami jednostki. Na terenie gminy Aleksandrów Łódzki występuje zabudowa mieszkaniowa, rekreacji indywidualnej, zagrodowa, usługowa oraz przemysłowa.

Obecnie na terenie gminy Aleksandrów Łódzki mieści się ogółem 5816 budynków mieszkalnych (wg stanu na 2015 rok). Średnia powierzchnia mieszkania wynosi 72,9 m², natomiast przeciętna powierzchnia na osobę to 28,2 m². Dla porównania w województwie wskaźniki te kształtują się w następujący sposób: 67,8 m² (średnia pow. mieszkania), 26,5 m² (pow. na os.).

Najbardziej rozpowszechnioną formą jest budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne. Taka forma zabudowy występuje na około 21% ogólnej powierzchni miasta oraz 60% ogólnej powierzchni terenów zainwestowanych w mieście. W tej liczbie zawierają się przede wszystkim budynki wolnostojące. W ostatnich latach przeważa tendencja zwyżkowa – liczba budynków mieszkalnych wciąż rośnie, co jest zjawiskiem korzystnym. Aby zadbać o dalszą poprawę warunków mieszkaniowych planuje się m.in. wyznaczenie nowych terenów pod zabudowę oraz modernizację budynków komunalnych. Poza tym Gmina jest właścicielem kilkunastu nieruchomości pod budownictwo jedno- i wielorodzinne.

¹ Wartość referencyjna = łączna liczba budynków wybudowanych przed 1989 rokiem w gminie Aleksandrów Łódzki w stosunku do łącznej liczby budynków w gminie.

W szczególności należy stwierdzić, że istniejące niedokapitalizowanie sfery technicznej w sposób zasadniczy determinuje sferę gospodarczą oraz społeczną pogłębiając istniejące problemy wskazanych obszarów zdegradowanych.

7. Wnioski ogólne dla diagnozowanych obszarów tematycznych.

Proponowane obszary tematyczne do Programu Rewitalizacji Gminy Aleksandrów Łódzki w ramach przedmiotowego opracowania mają charakter wzajemnie skorelowany i wynikowy:

- poprawa, przebudowa i rozbudowa układów komunikacyjnych wpływa na drożność całościowo rozumianego układu przestrzennego w zakresie skrócenia czasu przejazdu, zapewnienia alternatywnych form dojazdu do szkół, instytucji publicznych oraz zakładów pracy; działaniom tym towarzyszy dodatkowo funkcja rozwoju działań turystycznych będących jedną z głównych osi rozwoju gospodarczego gminy Aleksandrów Łódzki,
- uporządkowanie usług publicznych w zakresie edukacji to stworzenie bazy infrastrukturalnej wspomaganej przez rosnącą świadomość proekologiczną. Dodatkowo ten komponent będzie wspierany projektami o charakterze szkoleniowo-edukacyjnym,
- perspektywiczne uporządkowanie gospodarki środowiskowej rozumianej, jako wspólny problem wpływający bezpośrednio na gospodarkę turystyczną oraz jakość życia mieszkańców,
- uporządkowanie przestrzeni publicznej, rewitalizacje zdewaluowanych budynków mieszkalnych.

Całość przedstawianych problemów należy w ujęciu procesowym sprowadzić do szerokiego problemu rewitalizacji gminy Aleksandrów Łódzki.

V. DEFINICJA I WYZNACZENIE ZASIĘGÓW PRZESTRZENNYCH OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH. CEL REWITALIZACJI I WIZJA OBSZARU REWITALIZOWANEGO WRAZ Z POGŁĘBIONĄ ANALIZĄ OBSZARÓW REWITALIZOWANYCH

Obszary miejsko-wiejskie uczestniczące w procesach rozwojowych mają szczególne znaczenie dla rozwoju całego województwa. Pośrednie sąsiedztwo z najważniejszymi ośrodkami regionu powoduje, że Gmina Aleksandrów Łódzki znajduje się w strefie bezpośredniego oddziaływania potencjału rozwojowego. Przewagę konkurencyjną zyskuje również dzięki dobrym połączeniom komunikacyjnym z miastami o znaczeniu regionalnym (Łódź), czy też miastami pełniącymi rolę centrów ponadlokalnych i subregionalnych.

Poziom rozwoju jednostek miejsko-wiejskich niesie za sobą także negatywne konsekwencje. W Gminie Aleksandrów Łódzki zauważalne jest silne zjawisko suburbanizacji, w tym również suburbanizacji funkcjonalnej. Na obszarach miejsko-wiejskich, zakwalifikowanych do kategorii obszaru zdegradowanego, zauważalne jest również zjawisko zatracania pierwotnych funkcji wiejskich, na rzecz zupełnie obcych dla tych jednostek funkcji miejskich. Ponadto wyraźny jest również napływ ludności miejskiej na tereny wiejskie, co powoduje liczne konflikty społeczne i kulturowe. Codzienne dojazdy do pracy pomiędzy ośrodkami miejskimi a obszarami wiejskimi powodują nasilanie się zjawiska kongestii. Zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy gminy zakwalifikowanej do obszaru zdegradowanego ma niezwykle istotne znaczenie dla rozwoju ośrodka miejskiego ze względu na silne powiązania społeczno – gospodarcze i komunikacyjne. Gmina Aleksandrów Łódzki pełni również rolę przekaźników dyfuzji procesów rozwojowych na obszary wiejskie wymagające wsparcia. Dlatego też, tak istotne znaczenie dla rozwoju województwa mają działania na rzecz wspierania obszarów zdegradowanych tego typu. W wyniku powyższej analizy podjęte zostaną działania zmierzające do łagodzenia skutków negatywnych poprzez realizację następujących projektów wynikających z wniosków zgłaszanych przez mieszkańców Aleksandrowa Łódzkiego:

- 1) Sala Widowiskowa w Młodzieżowym Domu Kultury w Aleksandrowie Łódzkim (zapewnienie możliwości spędzania wolnego czasu przez młodzież i osoby starsze)
- 2) Budowa dróg rowerowych łączących Łódź, powiat zgierski, pabianicki i poddębicki wraz z węzłem przesiadkowym (poprawa komunikacji poprzez budowę ścieżek rowerowych umożliwiających dogodny dojazd do szkoły, pracy, sąsiednich Gmin, poprawa środowiska naturalnego poprzez ograniczenie emisji spalin, poprawa bezpieczeństwa osób poruszających się na rowerach, likwidacja niedoboru dróg rowerowych – obecnie na terenie Gminy Aleksandrów Łódzki jest ok. 1,5 km dróg dla rowerów)
- 3) Rozbudowa terenów rekreacyjnych MOSIR wraz z budową infrastruktury drogowej (stworzenie nowych miejsc pracy , nadanie funkcji turystycznych obszarom zdegradowanym)
- 4) Termomodernizacja zasobów mieszkaniowych w Gminie Aleksandrów Łódzki (poprawa środowiska miejskiego poprzez ograniczenie pyłów i emisji CO₂ do atmosfery, poprawa komfortu życia mieszkańców)
- 5) Poprawa jakości środowiska miejskiego poprzez tworzenie terenów zielonych w Aleksandrowie Łódzkim (poprawa bezpieczeństwa na obszarach miejskich zagrożonych wysokim wskaźnikiem przestępczości)
- 6) Budowa Środowiskowego Domu Samopomocy w Aleksandrowie Łódzkim (pomoc w zakresie osób zagrożonych wykluczeniem , pomoc osobom starszym i niezaradnym życiowo)
- 7) Elektryczny wyciąg dla narciarstwa wodnego z zapleczem noclegowym i gastronomicznym (utworzenie nowych miejsc pracy, rozwój przedsiębiorczości nadanie funkcji turystycznych obszarom zdegradowanym)
- 8) Modernizacja i rewitalizacja Domu Pomocy Społecznej w Rąbieniu (pomoc i wsparcie osób niepełnosprawnych i niezaradnych życiowo)

Celem zasadniczym Programu Rewitalizacji Gminy Aleksandrów Łódzki jest wyprowadzenie wybranych obszarów gminy ze stanu dezintegracji struktury przestrzenno-funkcjonalnej drogą eliminacji zjawisk i procesów, które spowodowały ten stan.

Założenie to umiejscawia Program Rewitalizacji w szerszym kontekście programowym, a mianowicie jako elementu całościowej strategii kierowania i zarządzania rozwojem lokalnym.

Na podstawie Wytycznych oraz danych statystycznych stwierdzić należy, iż w Gminie Aleksandrów Łódzki występują objawy stanu kryzysowego, który jest spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych, a w szczególności:

- bezrobocia ,
- ubóstwa
- przestępczości (relatywnie wysoki),
- poziom kapitału społecznego
- poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym

Wyznaczenie obszarów podlegających rewitalizacji cechuje jednorodność problemowa w zakresie podstawowych usług publicznych rozumianych, jako połączenie i rozwiązanie sieciowe sprzyjające kompleksowym interwencjom strategicznym.

Uwaga: Należy zwrócić szczególną uwagę na charakter wzajemnej komplementarności poszczególnych elementów potencjalnej interwencji, które są wzajemnie uzupełniającą się treścią będącą wynikiem wspólnych obszarów problemowych. Gmina Aleksandrów Łódzki w swojej integralności terytorialnej i problemowej posiada zbiór cech dystynktywnych i właściwych dla określania perspektywicznej wspólnoty oddziaływania na całość obszaru.

Na podstawie dokonanej diagnozy obszarów uznanych, jako zdegradowane należy wskazać na obszary podlegające procesowi rewitalizacji.

Bazując na Wytycznych należy wskazać, że zarówno w układzie ludnościowym (nie więcej, niż 30% ilości mieszkańców, tj. w przedmiotowym przypadku 5119 osób – ludność gminy ogółem 30645 osób), oraz obszarowym (nie więcej, niż 20%, tj. w przedmiotowym przypadku 29,8h – obszar całej gminy to 13800 km/2) wartości obszarów rewitalizowanych nie przekraczają wskazanych poziomów.

l.p.	Miejscowość	Zidentyfikowany obszar	Charakterystyczne dysfunkcje obszaru	Liczba mieszkańców	Liczba budynków	Liczba budynków wybudowanych po 1989
1	Aleksandrów Łódzki	obszar nr 1 1. ul. Daszyńskiego od nr 1 do nr 51 2. ul. Warszawska od nr 1 do nr 59 3. ul. 11 Listopada od nr 1 do nr 16 4. ul. 1 Maja od nr 1 do nr 55 5. ul. Jasińskiego od nr 1 do nr 13 6. ul. Konstytucji 3 Maja od nr 1 do nr 16 7. ul. Parkowa od nr 1 do nr 10 8. ul. Zielona od nr 1 do nr 10 9. Plac Kościuszki 10. ul. Ogrodowa 11. ul. Łęczycka 12. ul. Poniatowskiego 13. ul. M. Skłodowskiej – Curie 14. ul. Targowy Rynek	Obszary te mają charakter miejski oraz podmiejski. Są to obiekty budowane z myślą o funkcjach socjalnych oraz budownictwa mieszkaniowego jednorodzinnego. Typowe lokalizacje dla miast przemysłowych w celu rozwiązania problemów mieszkaniowych różnych grup społecznych w tym mieszkania socjalne dla najuboższych.	3067	467	42

		15. ul. Kaczeńcowa 16. ul. Górna 17. ul. Dębowa 18. ul. Noworudna 19. ul. Sienkiewicza 20. ul. Żeromskiego 21. ul. Staszica 22. ul. Kołtątaja 23. ul. Wąska 24. ul. Rudna 25. ul. Kordeckiego 26. ul. Ściegiennego				
2	Aleksandrów Łódzki	obszar nr 2 1. Al. Wyzwolenia nr 4, 6, 8a, 8/10, 10a, 12, 12a, 14, 14a, 16, 18 2. ul. Kilińskiego od nr 1 do nr 25 3. ul. M. Konopnickiej 17 4. ul. Wojska Polskiego nr 3, 6, 7, 8, 9, 9a, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 16a, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25/27, 26, 26a, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34,	Obszary te to dzielnice mieszkaniowe o zabudowie wielkopłytowej. Zdecydowana większość z nich to tereny zdegradowane borykające się z następującymi problemami: - niezagospodarowana przestrzeń terenów zielonych - obszary problemowe w zakresie bezpieczeństwa publicznego – wysoki wskaźnik przestępczości,	864	65	3
3	Aleksandrów Łódzki	obszar nr 3 1. ul. Krótka od nr 1 do nr 19 2. ul. Wolności od nr 1 do nr 17 3. ul. Kombatantów od nr 1 do nr 17 4. ul. Wojska Polskiego nr 58,	Obszary te mają charakter miejski oraz podmiejski. Są to obiekty budowane z myślą o funkcjach socjalnych oraz budownictwa mieszkaniowego jednorodzinnego. Typowe lokalizacje dla miast przemysłowych w celu rozwiązania	234	67	16

		60, 64, 66, 68, 70, 74, 74a 5. ul. Brzozowa 6. ul. Kraszewskiego 7. ul. Słowackiego	problemów mieszkaniowych różnych grup społecznych w tym mieszkania socjalne dla najuboższych. Częściowo tereny zdegradowane borykające się z następującymi problemami: - niezagospodarowana przestrzeń terenów zielonych - obszary problemowe w zakresie bezpieczeństwa publicznego – wysoki wskaźnik przestępczości,			
4	Aleksandrów Łódzki/ Rąbień AB	obszar nr 4 1. ul. Pabianicka od nr 1 do nr 85 oraz 105 2. ul. Wierzbińska od nr 1 do nr 25 3. ul. Piłsudskiego od nr 1 do nr 16 4. Rąbień AB 59	Obszary te mają charakter miejski oraz podmiejski. Są to obiekty budowane z myślą o funkcjach socjalnych oraz budownictwa mieszkaniowego wielorodzinnego. Typowe lokalizacje dla miast przemysłowych w celu rozwiązania problemów mieszkaniowych różnych grup społecznych w tym mieszkania socjalne dla najuboższych. Częściowo tereny zdegradowane borykające się z następującymi problemami: - niezagospodarowana przestrzeń terenów zielonych - obszary problemowe w zakresie bezpieczeństwa publicznego – wysoki wskaźnik przestępczości,	603	92	16

5	Aleksandrów Łódzki	obszar nr 5 1. ul. Poselska 2. ul. Sportowa 3. ul. Nowokaliska 4. ul. 11 Listopada od nr 77 do nr 94a	Niezagospodarowane w trakcie współczesnych procesów urbanistycznych. To tereny przewidziane do zagospodarowania na rozmaite funkcje (jako tereny zielone, rezerwy dla dalszego rozwoju np. funkcji mieszkaniowych), ale niezagospodarowane. Tereny takie powstawały w przeszłości i wiążą się z powstawaniem wielkich dzielnic mieszkaniowych. Są to tereny bardzo atrakcyjne nie posiadają dostępu do miejskiej infrastruktury technicznej i drogowej	478	62	17
6	Zgniłe Błoto	obszar nr 6	Obszary te mają charakter wiejski. Są to obiekty budowane z myślą o funkcjach wiejskich oraz rekreacyjno-turystycznych. Zdegradowane budynki o walorach historycznych. Są to tereny bardzo atrakcyjne turystycznie ze względu na kąpielisko zlokalizowane w Zgniłym Błocie.	0	10	1

Na zamieszczonych poniżej mapach zaznaczono poszczególne obszary rewitalizowane.

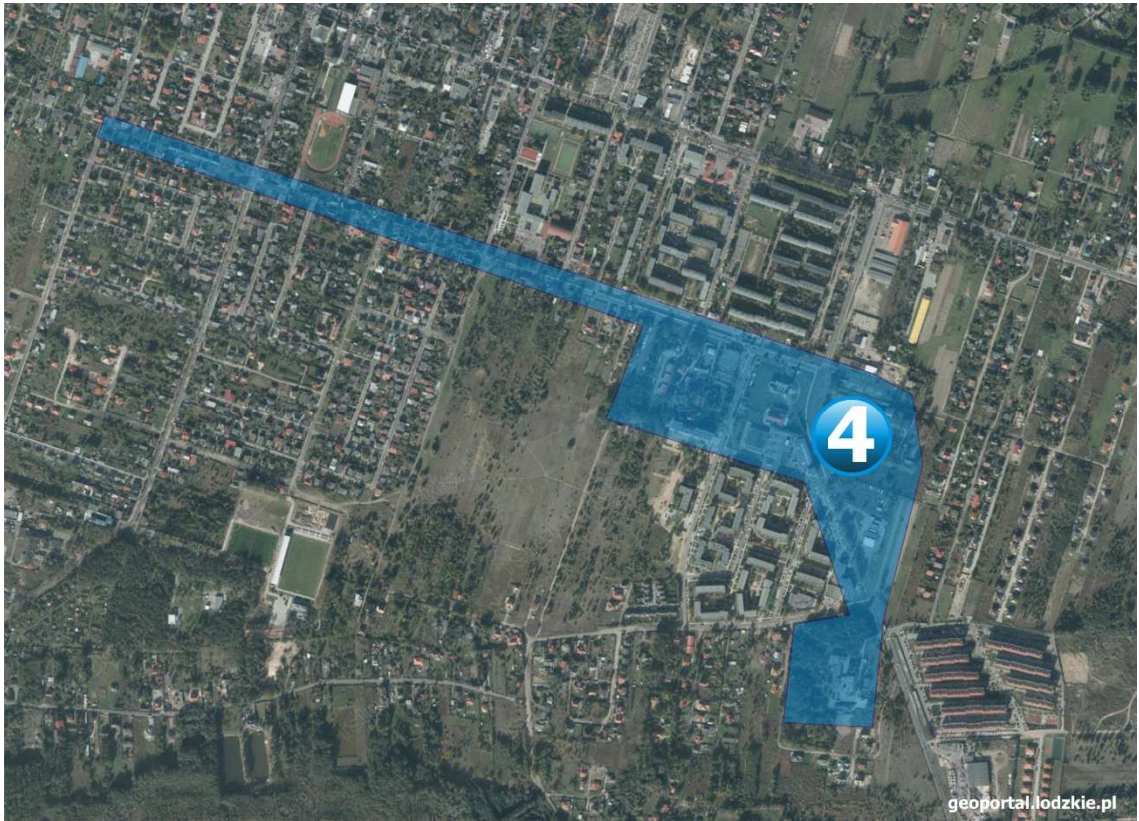
Rysunek 1. Mapa obszaru nr 1 (źródło: Urząd Miejski w Aleksandrowie Łódzkim)

Rysunek 2. Mapa obszaru nr 2 (źródło: Urząd Miejski w Aleksandrowie Łódzkim)

Rysunek 3. Mapa obszaru nr 3 (źródło: Urząd Miejski w Aleksandrowie Łódzkim)

Rysunek 4. Mapa obszaru nr 4 (źródło: Urząd Miejski w Aleksandrowie Łódzkim)

Rysunek 5. Mapa obszaru nr 5 (źródło: Urząd Miejski w Aleksandrowie Łódzkim)

Wskazane powyżej obszary wymagające interwencji koncentrują się w ramach obszaru administracyjnego Miasta Aleksandrowa Łódzkiego. Dwie miejscowości zlokalizowane poza granicami miasta nie reprezentują cech obszaru zdegradowanego, jednakże z uwagi na swoją funkcję (miejsce aktywności turystycznej oraz usługi społeczne – projekty włączające interesariuszy zewnętrznych) realizują miejską politykę szeroko rozumianych usług społecznych; stąd dla przedmiotowego opracowania nie opracowano dystynktywnych cech tychże obszarów traktując je, jako podobszary właściwe dla samego miasta.

Wizja obszaru po zakończeniu procesu rewitalizacji

W efekcie przeprowadzonych działań rewitalizacyjnych ograniczone zostaną różnego rodzaju problemy społeczne, których szczególna koncentracja występuje na terenie obszarów rewitalizowanych i terenów bezpośrednio przylegających. Działania rewitalizacyjne przewidziane w programie służyć będą przeciwdziałaniu procesom wykluczenia i marginalizacji społecznej, wynikających m.in. z ubóstwa i bezrobocia. Działania rewitalizacyjne w rezultacie przyczynią się do szerszej aktywizacji społecznej i zawodowej osób i grup zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją społeczną (zwłaszcza osób ubogich, osób bezrobotnych, osób niepełnosprawnych, itp.). Działania przewidziane w niniejszym programie służyć będą włączeniu tych osób w różne wymiary życia społecznego. W efekcie przeprowadzonych działań rewitalizacyjnych osoby oraz grupy zagrożone wykluczeniem i marginalizacją społeczną uzyskają możliwość szerszego zaspokajania różnych potrzeb życiowych i społecznych. W szczególności zwiększona zostanie możliwość korzystania przezeń z różnorodnych usług publicznych.

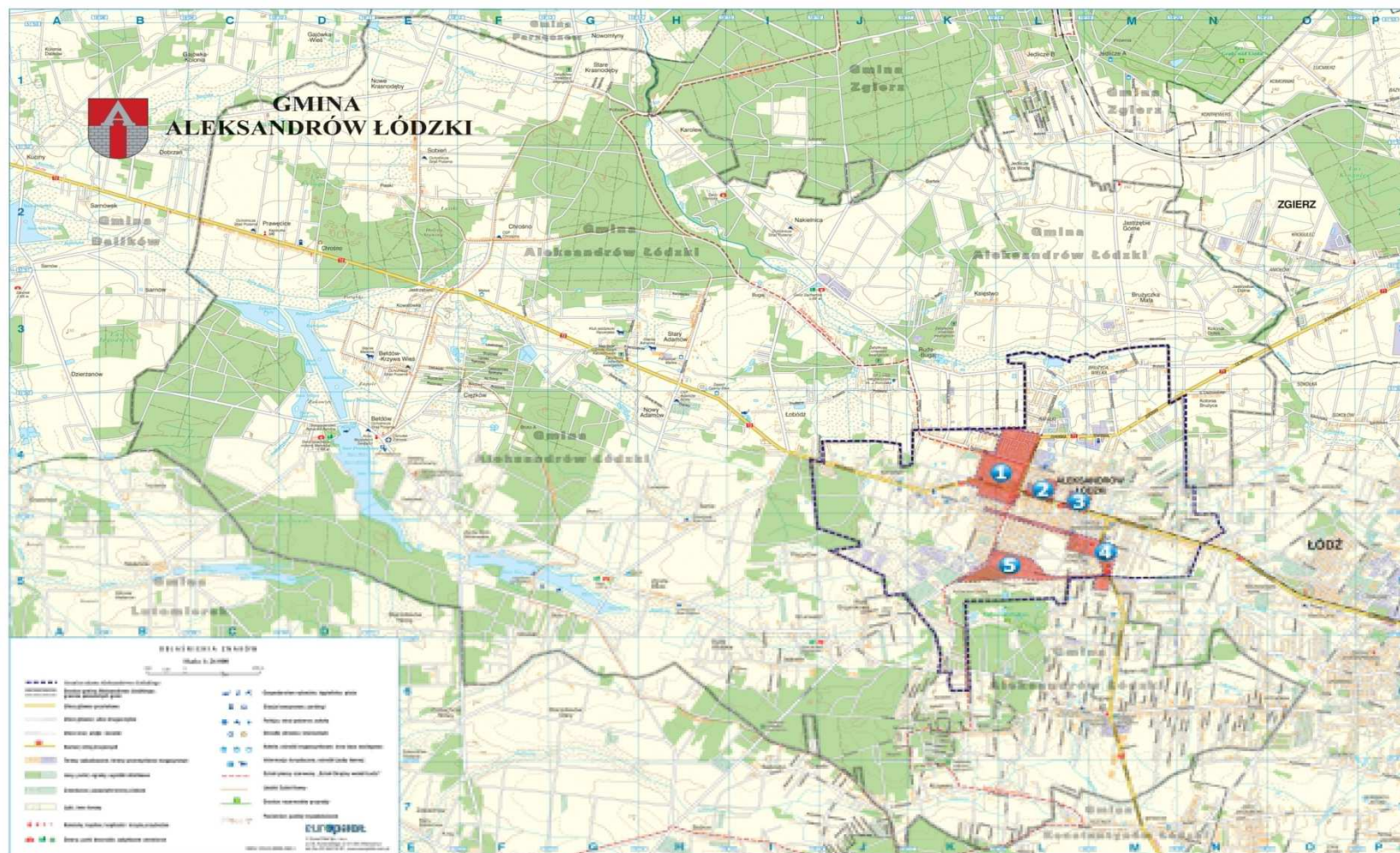
Ponadto działania rewitalizacyjne przyczynią się do zwiększenia kompetencji i umiejętności zawodowych tych osób i grup, a tym samym do wzmocnienia ich pozycji konkurencyjnej na rynku pracy. Równocześnie rezultatem planowanych działań rewitalizacyjnych będzie wzmocnienie sektora ekonomii społecznej na terenie miasta. Wreszcie działania przewidziane

w niniejszym programie będą miały na celu poprawę dostępności osób zagrożonych procesami wykluczenia oraz marginalizacji społecznej do usług ochrony zdrowia i pomocy społecznej. Działania rewitalizacyjne służyć będą także szerszej integracji tych osób.

Poniższe ujęcie tabelaryczne wskazuje na potrzebę rewitalizacji, kierunek rewitalizacji, działanie o raz sferę oddziaływania:

Potrzeba rewitalizacji	Kierunek	Działanie	Sfera oddziaływania
Obszary rewitalizacji (1, 2, 3) Obszar miejski oraz podmiejski. Główną potrzebą jest dokapitalizowanie substancji mieszkaniowej skierowaną do osób najuboższych.	Wsparcie najuboższych rodzin oraz rodzin pozostających na marginesie życia społecznego	Wdrożenie projektów rozwiązujących problemów mieszkaniowych różnych grup społecznych w tym mieszkania socjalne dla najuboższych.	Sfera przestrzenna
Obszary rewitalizacji (4, 5) Dzielnice mieszkaniowe o zabudowie wielkopłytovej. Zdecydowana większość z nich to tereny zdegradowane.	Wsparcie poziomu bezpieczeństwa publicznego, jak również aktywności i integracji społecznej	Wdrożenie działań w zakresie bezpieczeństwa publicznego – wysoki wskaźnik przestępczości,	Sfera społeczna
Obszary rewitalizacji (5) Niezagospodarowane tereny mieszkaniowe i rekreacyjne	Wsparcie dostępu do miejskiej infrastruktury technicznej i drogowej	Wdrożenie projektów służących wzmacnianiu funkcji rekreacyjnych	Sfera techniczna
Projekt uzupełniający poza obszarem rewitalizacyjnym (6) Wsparcie potrzeb rewitalizacyjnych na obszarze wiejskim	Wsparcie działań stymulującą gospodarkę turystyczną i rozwój przedsiębiorczości	Wdrożenie działań rekreacyjno-turystycznych na substancji zdegradowanych budynkach o walorach historycznych. Są to tereny bardzo atrakcyjne turystycznie ze względu na kąpielisko zlokalizowane w Zgniłym Błocie. Rozwój przedsiębiorczości i nowych miejsc pracy.	Sfera gospodarcza, sfera społeczna

Rysunek 6. Mapa obszarów zdegradowanych (źródło: Urząd Miejski w Aleksandrowie Łódzkim).

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Aleksandrów Łódzki

Pogłębiona analiza obszarów rewitalizowanych

l.p.	Miejscowość	Zidentyfikowany obszar rewitalizacji	Charakterystyczne dysfunkcje obszaru	Liczba mieszkańców	Analiza sfery społecznej i technicznej na obszarze rewitalizowanym
1	Aleksandrów Łódzki	obszar nr 1 1. ul. Daszyńskiego od nr 1 do nr 51 2. ul. Warszawska od nr 1 do nr 59 3. ul. 11 Listopada od nr 1 do nr 16 4. ul. 1 Maja od nr 1 do nr 55 5. ul. Jasińskiego od nr 1 do nr 13 6. ul. Konstytucji 3 Maja od nr 1 do nr 16 7. ul. Parkowa od nr 1 do nr 10 8. ul. Zielona od nr 1 do nr 10 9. Plac Kościuszki 10. ul. Ogrodowa	Obszary te mają charakter miejski oraz podmiejski. Są to obiekty budowane z myślą o funkcjach socjalnych oraz budownictwa mieszkaniowego jednorodzinne. Typowe lokalizacje dla miast przemysłowych w celu rozwiązania problemów mieszkaniowych różnych grup społecznych w tym mieszkania socjalne dla najuboższych.	3067	Z uwagi na zbliżoną skalę oraz jakość problemową obszary 1, 2, 3, 4 i 5 zdiagnozowane wspólnie: W sferze społecznej wskazuje się przede wszystkim na dwa zjawiska determinujące obszar wyznaczony do rewitalizacji, tj. wysoki poziom szeroko rozumianej przestępczości (według danych GUS oraz Komendy Powiatowej Policji w Aleksandrowie Łódzkim za rok 2015) na wskazanym obszarze odnotowuje się wysoki poziom przestępczości różnego rodzaju (w tym wykroczenia, przestępstwa przeciw mieniu, etc.). Daną obrazującą skalę problemu na wskazanych obszarach jest fakt, iż 80% wszystkich interwencji policji ma miejsce w obrębie ulic określonych w zidentyfikowanym obszarze. Częstotliwość interwencji policji wskazuje, iż na blisko 1200 przypadków odnotowanych w całej Gminie Aleksandrów Łódzki blisko 900 ma miejsce w obszarze wskazanym do

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Aleksandrów Łódzki

	11. ul. Łęczycka 12. ul. Poniatowskiego 13. ul. M. Skłodowskiej – Curie 14. ul. Targowy Rynek 15. ul. Kaczeńcowa 16. ul. Górna 17. ul. Dębowa 18. ul. Noworudna 19. ul. Sienkiewicza 20. ul. Żeromskiego 21. ul. Staszica 22. ul. Kołłątaja 23. ul. Wąska 24. ul. Rudna 25. ul. Kordeckiego 26. ul. Ściegiennego		rewitalizacji. Wskaźnik przestępczości koreluje również z drugim zjawiskiem niekorzystnym na obszarze wskazanym do rewitalizacji, czyli ubóstwem. Szeroko rozumiana pomoc społeczna, ilość świadczeń oraz pomocy ze strony służb pomocy społecznej świadczą o istnieniu związku pomiędzy przestępczością a ubóstwem, które w łącznym ujęciu dają obraz stanu kryzysowego (na blisko 1000 świadczeń pomocy społecznej na terenie Miasta blisko 800 ma miejsce w ramach obszaru rewitalizowanych). Drugą sferę, która stanowi swoiste „zaplecze” problemów społecznych jest sfera techniczna, rozumiana, jako infrastruktura na obszarze rewitalizowanym nr 1. Na wskazanym obszarze w stopniu wysokim mamy do czynienia z degradacją infrastruktury technicznej w ujęciu zarówno lokali mieszkaniowych, ciągów komunikacyjnych, jak i nie wystarczającą ilością miejsc przeznaczonych do rekreacji, takich jak tereny zielone oraz miejsca aktywności kulturalnej, np. brak amfiteatru.
--	---	--	---

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Aleksandrów Łódzki

2	Aleksandrów Łódzki	obszar nr 2 1. Al. Wyzwolenia nr 4, 6, 8a, 8/10, 10a, 12, 12a, 14, 14a, 16, 18 2. ul. Kilińskiego od nr 1 do nr 25 3. ul. M. Konopnickiej 17 4. ul. Wojska Polskiego nr 3, 6, 7, 8, 9, 9a, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 16a, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25/27, 26, 26a, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34,	Obszary te to dzielnice mieszkaniowe o zabudowie wielkopłytowej. Zdecydowana większość z nich to tereny zdegradowane borykające się z następującymi problemami: - niezagospodarowana przestrzeń terenów zielonych - obszary problemowe w zakresie bezpieczeństwa publicznego – wysoki wskaźnik przestępczości,	864	
3	Aleksandrów Łódzki	obszar nr 3 1. ul. Krótka od nr 1 do nr 19 2. ul. Wolności od nr 1 do nr 17 3. ul. Kombatantów od nr 1 do nr 17 4. ul. Wojska Polskiego nr 58, 60, 64, 66, 68, 70, 74, 74a	Obszary te mają charakter miejski oraz podmiejski. Są to obiekty budowane z myślą o funkcjach socjalnych oraz budownictwa mieszkaniowego jednorodzinne. Typowe lokalizacje dla miast przemysłowych w celu rozwiązania problemów mieszkaniowych różnych grup społecznych w tym mieszkania socjalne dla najuboższych.	234	

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Aleksandrów Łódzki

		5. ul. Brzozowa 6. ul. Kraszewskiego 7. ul. Słowackiego	Częściowo tereny zdegradowane borykające się z następującymi problemami: - niezagospodarowana przestrzeń terenów zielonych - obszary problemowe w zakresie bezpieczeństwa publicznego – wysoki wskaźnik przestępczości,		
4	Aleksandrów Łódzki/ Rąbień AB	obszar nr 4 1. ul. Pabianicka od nr 1 do nr 85 oraz 105 2. ul. Wierzbńska od nr 1 do nr 25 3. ul. Piłsudskiego od nr 1 do nr 16 4. Rąbień AB 59	Obszary te mają charakter miejski oraz podmiejski. Są to obiekty budowane z myślą o funkcjach socjalnych oraz budownictwa mieszkaniowego wielorodzinnego. Typowe lokalizacje dla miast przemysłowych w celu rozwiązania problemów mieszkaniowych różnych grup społecznych w tym mieszkania socjalne dla najuboższych. Częściowo tereny zdegradowane borykające się z następującymi problemami: - niezagospodarowana przestrzeń terenów zielonych - obszary problemowe w zakresie bezpieczeństwa publicznego – wysoki wskaźnik przestępczości,	603	Opis - powyżej

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Aleksandrów Łódzki

5	Aleksandrów Łódzki	obszar nr 5 1. ul. Poselska 2. ul. Sportowa 3. ul. Nowokaliska 4. ul. 11 Listopada od nr 77 do nr 94a	Niezagospodarowane w trakcie współczesnych procesów urbanistycznych. To tereny przewidziane do zagospodarowania na rozmaite funkcje (jako tereny zielone, rezerwy dla dalszego rozwoju np. funkcji mieszkaniowych), ale niezagospodarowane. Tereny takie powstawały w przeszłości i wiążą się z powstawaniem wielkich dzielnic mieszkaniowych. Są to tereny bardzo atrakcyjne nie posiadają dostępu do miejskiej infrastruktury technicznej i drogowej	478	Opis - powyżej
6	Zgniłe Błoto	obszar nr 6	Obszary te mają charakter wiejski. Są to obiekty budowane z myślą o funkcjach wiejskich oraz rekreacyjno-turystycznych. Zdegradowane budynki o walorach historycznych. Są to tereny bardzo atrakcyjne turystycznie ze względu na kąpielisko zlokalizowane w Zgniłym Błocie.	0	Jest obszar cechujący wysokim stopniem degradacji obiektów, które winny służyć nie tylko społeczności lokalnej, ale również stymulacji gospodarki turystycznej. Problemem zasadniczym tego obszaru jest niska aktywność podmiotów gospodarczych w zakresie turystyki, a tym samym możliwość wpływu na rozwój gospodarczy oparty na naturalnych zasobach przyrodniczych Gminy Aleksandrów Łódzki.

VI. LISTA PLANOWANYCH PROJEKTÓW I PRZEDSIĘWZIĘĆ

1. Oczekiwane wskaźniki realizacji Programu

Projekty rewitalizacji obszarów powinny być kompleksowe i przyczyniać się do tworzenia nowych lub utrzymania stałych miejsc pracy, zwłaszcza do tworzenia nowych miejsc pracy dla osób długotrwale bezrobotnych zamieszkałych na terenach zrewitalizowanych. Działania inwestycyjne powinny być uzupełniane działaniami społeczno- gospodarczymi, realizowanymi na obszarze lokalizacji danego projektu, na rzecz walki z patologiami społecznymi i bezrobociem, przeciwdziałania zjawisku wykluczenia społecznego, podniesienia kwalifikacji mieszkańców ww. terenów, szkoleń i wsparcia dla rozwoju MSP. Przewidziane do realizacji projekty zgodne są ze Studium Uwarunkowań i Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Aleksandrów Łódzki oraz Strategią Rozwoju Gminy Aleksandrów Łódzki na lata 2014-2020.

2. Karty projektów

Projekty podstawowe

Karta Projektu nr 1		
1.	Tytuł przedsięwzięcia	Sala Widowiskowa w Młodzieżowym Domu Kultury w Aleksandrowie Łódzkim
2.	Miejsce Realizacji/ obszar rewitalizacji 1	95-070 Aleksandrów Łódzki ul. 1 Maja 17/19,
3.	Podmioty realizujące projekt	Gmina Aleksandrów Łódzki Projekt rewitalizacyjny – podstawowy.

4.	Zakres rzeczowy wraz z opisem projektu		Przedsięwzięcie ma dotyczyć wykonania Sali widowiskowej w Młodzieżowym Domu Kultury w Aleksandrowie Łódzkim polegające na generalnym remoncie Sali wraz z zakupem niezbędnego wyposażenia w postaci, nagłośnienia, oświetlenia, systemu prezentacji multimedialnych np. Projekt ma na celu stworzenie miejsca dla wydarzeń kulturalno – społecznych takich jak: koncertów, muzycznych, widowisk teatralnych, prezentacji multimedialnych, pokazów filmowych np.
5.	Wskaźniki	Produktu	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją [ha, produkt, kluczowy] – 0,1 ha Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt.
		Rezultatu	Budynki publiczne lub komercyjne wybudowane lub wyremontowane na obszarach miejskich (C039) – [m2,produkt, kluczowy] – 289 m2

6.	Szacowana wartość projektu	2 500 000,00 zł
7.	Termin rozpoczęcia i zakończenia projektu	Rozpoczęcie III kw. 2017 Zakończenie IV kw. 2018
8.	Stan przygotowania projektu do realizacji	dokumentacja techniczna, kosztorys,
9.	Finansowanie	Budżet Gminy Aleksandrów Łódzki /środki UE, w dofinansowanie – 2 000 000,00 zł, wkład własny – 300 000,00 zł . Część infrastrukturalna finansowana ze środków EFRR, działania aktywizujące, warsztatowe o charakterze miękkim finansowane z EFS (wartość EFS szacowana jest na 2000 000 zł) wartości całego projektu). Zakłada się włączenie również innych środków w zależności o możliwości finansowych (np.: kredyt bankowy).
10.	Grupa docelowa	Mieszkańcy obszaru rewitalizowanego, w tym mieszkańcy obszaru rewitalizowanego (młodzież oraz osoby starsze)

11.	Prognozowane rezultaty	W wyniku realizacji projektu mieszkańcy obszaru rewitalizowanego będą mieli ułatwiony dostęp do szeroko rozumianej sfery kultury, a poprzez realizację projektów w ramach EFS nastąpi inkluzja grup docelowych (dzieci, młodzieży, etc.)
------------	-------------------------------	--

Karta Projektu nr 2		
1.	Tytuł przedsięwzięcia	Budowa dróg rowerowych łączących Łódź, powiat zgierski, pabianicki i poddębicki wraz z węzłem przesiadkowym
2.	Miejsce Realizacji/ obszar rewitalizacji – 1, 2, 3.	Gmina Aleksandrów Łódzki Projekt rewitalizacyjny – podstawowy.
3.	Podmioty realizujące projekt	Gmina Aleksandrów Łódzki
4.	Zakres rzeczowy wraz z opisem projektu	Realizacja projektu polegać będzie na budowie dwóch węzłów przesiadkowych (zlokalizowanych przy ul. Bratoszewskiego/Wojska Polskiego oraz przy ul. Warszawskiej) wraz miejscami parkingowymi

		typu Park&Ride i Bike&Ride zlokalizowanymi przy krańcowych przystankach i węzłach przesiadkowych, powiązanych systemem dróg rowerowych umożliwiającym optymalne wykorzystanie zbiorowego transportu publicznego. Planowane do budowy drogi rowerowe mają tylko i wyłącznie charakter uzupełniający i są ściśle powiązane z zwiększeniem wykorzystania zbiorowego transportu publicznego. Głównym celem przedmiotowego projektu jest budowa dwóch węzłów przesiadkowych powiązanych systemem dróg rowerowych którego realizacja przyczyni się do: - szerszego wykorzystania bardziej efektywnego transportu publicznego oraz niezmotoryzowanego indywidualnego; - zmniejszenie wykorzystania samochodów osobowych
--	--	--

		- lepszego integracja gałęzi transportu - niższej emisja zanieczyszczeń powietrza, hałasu oraz niższego zatłoczenia - poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego Projekt kompleksowo realizuje rozwój transportu publicznego np. poprzez: - zwiększenie wykorzystania transportu publicznego poprzez budowę dwóch centrów przesiadkowych wraz z systemem Park&Ride i Bike&Ride, wdrożenie inteligentnych systemów transportowych, budowę systemu dróg dla rowerów służących ograniczeniu ruchu pojazdów zmotoryzowanych oraz integrację wewnętrzną i dostępność komunikacyjną miast i ich obszarów funkcjonalnych, co przyczyni się do zwiększenia mobilności zawodowej i przestrzennej mieszkańców oraz poprawy dostępu do rynku pracy, edukacji i usług społecznych,
--	--	---

		także dla mieszkańców obszarów wiejskich. - realizacja projektu przyczyni się do osiągnięcia niskoemisyjnej i zrównoważonej mobilności miejskiej Aleksandrowa Łódzkiego oraz powiatów połączonych siecią dróg lokalnych -zmniejszenie zanieczyszczenia środowiska pochodzącego ze spalin samochodów – redukcja emisji gazów cieplarnianych (szczególnie CO₂), - podniesienie mobilności mieszkańców Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego, poprzez rozwój sieci dróg rowerowych na styku miasta Łódź, powiatu zgierskiego, pabianickiego i poddębickiego, - rozwój funkcji miejskich poprzez rozbudowę i integrację efektywnego i przyjaznego środowisku systemu transportu rowerowego – ograniczenie natężenie ruchu na obszarach
--	--	---

		miejskich oraz wiejskich, poprawę ich dostępności oraz mobilności mieszkańców także z terenów wiejskich, - integracja obszaru funkcjonalnego gminy wraz z węzłem przesiadkowym w celu zwiększenia wykorzystania transportu publicznego, - poprawa wydajności systemu komunikacyjnego oraz jakości i czasu przejazdu do poszczególnych dzielnic miasta, obejmujących także tereny poza miastem, poprzez budowę punktów przesiadkowych, - ograniczenie wypadkowości dzięki większemu wykorzystywaniu rowerów zamiast pojazdów mechanicznych. Projekt przyczyni się do rozbudowy i zwiększenia spójności sieci połączeń drogowych a tym samym stanowić będzie wsparcie i alternatywę dla sieci połączeń drogowych i zwiększenie udziału mieszkańców w
--	--	---

		korzystaniu z komunikacji miejskiej. Bezpośrednio przyczyni się do poprawy bezpieczeństwa i płynności ruchu z wykorzystaniem transportu publicznego (np. MPK, PKS) Efektem realizacji projektu będzie poprawa atrakcyjności komunikacji miejskiej i wzrost liczby osób korzystających z jej usług.
5.	Wskaźniki	Produktu 1. Liczba wybudowanych obiektów „parkuj i jedź” – 2 szt., 2. Liczba miejsc postojowych w wybudowanych obiektach „parkuj i jedź” – 50 szt., 3. Liczba miejsc postojowych dla osób niepełnosprawnych w wybudowanych obiektach „parkuj i jedź” – 4 szt., 4. Liczba wybudowanych obiektów „Bike&Ride”- 2 szt., Liczba stanowisk postojowych w wybudowanych obiektach „Bike&Ride” – 80 szt., 5. Liczba zainstalowanych inteligentnych systemów transportowych – 2szt. 6. Długość ścieżek rowerowych - 35 km,

		Rezultatu	1. Liczba samochodów korzystających z miejsc postojowych w wybudowanych obiektach „parkuj i jedź”: – 8 000 osób/rok,
6.	Szacowana wartość projektu		15 000 000,00 PLN
7.	Termin rozpoczęcia i zakończenia projektu		2017-2019
8.	Stan przygotowania projektu do realizacji		W trakcie opracowywania jest Program funkcjonalno – użytkowy wraz z prognozą kosztów.
9.	Finansowanie		Budżet Gminy Aleksandrów Łódzki/ środki UE, w podziale dofinansowanie – 10 750 000,00 zł , wkład własny 3 250 000,00. Zakłada się włączenie również innych środków w zależności o możliwości finansowych (np.: kredyt bankowy). Finansowanie działań infrastrukturalnych odbywa się ze środków EFRR, zaś część szkoleniowa (np. z zakresu obsługi ruchu turystycznego) środki z EFS – 3 000 000,00 zł

10.	Grupa docelowa	Mieszkańcy obszaru rewitalizowanego, gminy oraz turyści, podmioty gospodarcze.
11.	Prognozowane rezultaty	W ramach przedmiotowego projektu podstawowym zakładanym rezultatem jest poprawa i usprawnienie ruchu w mieście. W wyniku realizacji projektu prognozuje się obniżenie wypadkowości, a tym samym projekt ma wpływ na poprawę bezpieczeństwa publicznego.

Karta Projektu nr 3		
1.	Tytuł przedsięwzięcia	Rozbudowa terenów rekreacyjnych MOSIR wraz z budową infrastruktury drogowej.
2.	Miejsce Realizacji, obszar rewitalizacji – 1	95-070 Aleksandrów Łódzki ul. 11-go listopada 98, Projekt rewitalizacyjny – podstawowy.
3.	Podmioty realizujące projekt	Gmina Aleksandrów Łódzki
4.	Zakres rzeczowy wraz z opisem projektu	Przedsięwzięcie ma dotyczyć rozszerzenia i

			zagospodarowania terenów Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji wraz z budową ciągu komunikacyjnego ulic Poselska-Sportowa – Nowokalkiska, i nadanie im funkcji rekreacyjnych. Realizacji przedsięwzięcia zostanie oparta o odnawialne źródła energii.
5.	Wskaźniki	Produktu	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją [ha, produkt, kluczowy] – 3,5 ha Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 6 szt.
		Rezultatu	Budynki publiczne lub komercyjne wybudowane lub wyremontowane na obszarach miejskich – [m2, produkt, kluczowy] – 1000 m2
6.	Szacowana wartość projektu		35 000 000,00 zł
7.	Termin rozpoczęcia i zakończenia projektu		Rozpoczęcie II kw. 2019 Zakończenie IV kw. 2022
8.	Stan przygotowania projektu do realizacji		Częściowa dokumentacja i kosztorysy
9.	Finansowanie		Budżet Gminy Aleksandrów Łódzki /środki UE, dofinansowanie – 29 000 000, 00 zł wkład

		własny – 6 000 000,00. Zakłada się włączenie również innych środków w zależności o możliwości finansowych (np.: kredyt bankowy). Wartość środków EFS – 300 000,00 zł.
10.	Grupa docelowa	Mieszkańcy obszaru rewitalizowanego, dzieci i młodzież z rodzin wykluczonych.
11.	Prognozowane rezultaty	W wyniku realizacji projektu nastąpi wzrost terenów rekreacyjnych na obszarze rewitalizowanym, co wpłynie na zapewnienie alternatywnych możliwości spędzania wolnego czasu, a tym samym projekt ma charakter (zwłaszcza w obszarze finansowanym przez EFS) działań prewencyjny.

Karta Projektu nr 4		
1.	Tytuł przedsięwzięcia	TERMOMODERNIZACJA ZASOBÓW MIESZKANIOWYCH W

		GMINIE ALEKSANDRÓW ŁÓDZKI
2.	Miejsce Realizacji, obszar nr 1, 2, 3 i 4.	Gmina Aleksandrów Łódzki - Projekt rewitalizacyjny – podstawowy.
3.	Podmioty realizujące projekt	Beneficjent: Gmina Aleksandrów Łódzki Operator projektu: PGKiM Sp. z o.o. w Aleksandrowie Łódzkim.
4.	Zakres rzeczowy wraz z opisem projektu	Projektem objęte są 104 budynki komunalne na terenie gminy Aleksandrów Łódzki. Rozwiązania techniczne dobrano w sposób umożliwiający spełnienie przez technologie realizacji inwestycji i spełnienie przez zastosowane materiały wymagań pod względem efektywności energetycznej. Rozwiązania te wpłyną na poprawę występujących w budynkach problemów energetycznych, przy zachowaniu zgodności z politykami horyzontalnymi, szczególnie w zakresie wpływu na poprawę stanu środowiska naturalnego i

		efektywności energetycznej. Zakres prac dobrano na podstawie zaleceń wskazanych w audytach energetycznych budynków i dotyczy on zmniejszenia strat ciepła przez przenikanie przez ściany i strop (docieplenie) oraz drzwi i okna (wymiana starej stolarki), usprawnienie systemu grzewczego i ciepłej wody użytkowej (modernizacja), co wpłynie na zmniejszenie zużycia energii, a co za tym idzie zmniejszenie emisji szkodliwych substancji do atmosfery. Dzięki przeprowadzeniu termomodernizacji możliwe będzie zmniejszenie kosztów utrzymania zasobów mieszkaniowych, zwiększenie komfortu użytkowania budynków oraz poprawa jakości życia mieszkańców regionu. Dodatkowo dzięki zastosowaniu pomp ciepła zwiększy się udział wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych. Zakres
--	--	---

		rzeczowy projektu wpisuje się w rozwiązania mające na celu ochronę jakości powietrza atmosferycznego. Realizacja projektu zgodnie z planowanym zakresem przyczyni się również do wzrostu świadomości mieszkańców na temat możliwości oszczędzania energii i wykorzystania OZE. Projekt skierowany jest do osób mieszkających w zasobach komunalnych i socjalnych Gminy (ok.999 osób) Głównym celem projektu jest poprawa stanu środowiska naturalnego na terenie gminy Aleksandrów Łódzki, w szczególności poprawa jakości powietrza atmosferycznego. Realizacja projektu zt. „Termomodernizacja zasobów mieszkaniowych w Gminie Aleksandrów Łódzki” polegać będzie na przeprowadzeniu prac termomodernizacyjnych wraz z zastosowaniem Odnawialnych Źródeł Energii, w 104 budynkach. Zakres
--	--	---

		inwestycji obejmuje: modernizację systemu c.o. oraz c.w.u. – montaż pomp ciepła, ocieplenie ścian zewnętrznych warstwą styropianu (26 675m²), ocieplenie stropodachu, wymianę drzwi i okien, modernizację wentylacji grawitacyjnej Sumaryczne zużycie energii pierwotnej w stanie obecnym wynosi 10 502 088,89 kWh/rok. W wyniku realizacji działań termomodernizacyjnych wartość ta wynosić będzie 789 138,89 kWh/rok. Zgodnie z powyższym robocze zużycie energii pierwotnej ulegnie zmniejszeniu o 9 712 950,00 kWh/rok. Co więcej, realizacja projektu przyczyni się także do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych w postaci dwutlenku węgla o 3 241,76 MgCO₂/rok, czyli 95,44%, co przedstawia się następująco: CO₂: przed modernizacją 3 505,14 MgCO₂/rok, po modernizacji 263,38 MgCO₂/rok.
--	--	--

5.	Wskaźniki	Produktu	a) Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków [szt.] – 104 szt. b) Powierzchnia użytkowa budynków poddanych termomodernizacji [m²] – 26 675,97 m² c) Liczba gospodarstw domowych z lepszą klasą zużycia energii (C031) – 250 szt. d) Liczba zmodernizowanych źródeł ciepła (szt.) – 74 szt.
		Rezultatu	a) Zmniejszenie rocznego zużycia energii pierwotnej w budynkach publicznych (C032) [kWh/rok] – 9 712 950,00 kWh/rok b) Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (C034) [tony równoważnika CO₂/rok] – programowy - 3 241,76 MgCO₂/rok; c) Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej [GJ/rok] rezultat kluczowy – 33 388,05 GJ/rok d) Zmniejszenie zużycia energii końcowej w

			wyniku realizacji projektów (GJ/rok) rezultat kluczowy – 33 388,05 GJ/rok
6.	Szacowana wartość projektu	21 718 396,41 PLN	
7.	Termin rozpoczęcia i zakończenia projektu	2016-2018	
8.	Stan przygotowania projektu do realizacji	dokumentacja techniczna – TAK (audyty energetyczne, programy funkcjonalno-użytkowe) kosztorys – prognoza kosztów inwestycji Studium wykonalności wraz z wnioskiem o dofinansowanie	
9.	Finansowanie	DOFINANSOWANIE EFRR - 13 820 359,99 PLN BUDŻET JEDNOSTKI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO 7 898 036,42 PLN, działania zostaną wsparte projektami z EFS poprzez przeprowadzenie warsztatów aktywizujących realizowanych np.: we współpracy z sektorem NGO oraz PUP. Wartość procentowa środków EFS	

		szacowana jest na 200 000,00 zł).
10.	Grupa docelowa	Mieszkańcy obszaru rewitalizowanego, w szczególności obszarów 1, 2, 3 i 4.
11.	Prognozowane rezultaty	Projekt wpłynie na obniżenie kosztów ponoszonych przez poszczególnych mieszkańców, co w sposób zasadniczy znajdzie odzwierciedlenie w większych możliwościach finansowych, czyli poprawie kondycji ekonomicznej. Projekt, poza oczywistą sferą infrastrukturalną opisaną powyżej, generuje znaczący wpływ na środowisko naturalne i zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców.

Karta Projektu nr 5		
1.	Tytuł przedsięwzięcia	Poprawa jakości środowiska miejskiego poprzez tworzenie terenów zielonych w Aleksandrowie Łódzkim

2.	Miejsce Realizacji, obszar: 3 i 4.	Gmina Aleksandrów Łódzki Projekt rewitalizacyjny – podstawowy.
3.	Podmioty realizujące projekt	Gmina Aleksandrów Łódzki
4.	Zakres rzeczowy wraz z opisem projektu	Przedmiotem projektu będzie zagospodarowanie terenów zielonych na terenie miasta Aleksandrów Łódzki w ramach którego będą wykonane cięcia pielęgnacyjne suchych i chorych drzew, nasadzenia zieleni urządzonej oraz kompensacja ubytków zieleni. Dodatkowo w ramach realizacji wykonane zostaną: budowle małej architektury, plac zabaw dla dzieci wpisany w teren zielony oraz park linowy i boisko wielofunkcyjne z nawierzchnią przepuszczalną dla młodzieży. W ramach przedsięwzięcia dokonane zostaną również remonty istniejących ciągów spacerowych oraz miejsc parkingowych.

		Zakres przedsięwzięcia obejmował będzie roboty budowlane w zakresie: • Zagospodarowania istniejących terenów zielonych • Cięcia pielęgnacyjne drzew • Nasadzenia zieleni urządzonej • Kompensacja ubytków zieleni • Budowa instalacji oświetleniowej • Budowa instalacji wodnej nawadniającej • Budowa małej architektury • Budowa placu zabaw • Budowa parku linowego • Budowa boiska wielofunkcyjnego • Remont istniejących ciągów spacerowych Wykonanie terenów zielonych przyczyni się do: • Zwiększenia uporządkowanych terenów pokrytych zielenią
--	--	---

		• Zwiększenia bezpłatnego dostępu do terenów dla społeczeństwa • Wykonania pielęgnacji zieleni • Uatrakcyjnienia stref wypoczynkowych – rekreacyjnych w mieście. Ideą projektu jest kompleksowa modernizacja terenów zielonych w mieście Aleksandrów Łódzki. Wykonanie cięć pielęgnacyjnych suchych i chorych drzew, nasadzenia zieleni urządzonej oraz kompensacja ubytków zieleni ma na celu poprawę warunków rozrostu i zdrowotności zieleni. Całość zostanie harmonijnie wkomponowana w krajobraz i zabudowę miasta, uwzględniając istniejącą zabudowę i zagospodarowanie. Dzięki temu powstanie nowa przestrzeń zieleni miejskiej, która będzie stanowić wizytówkę miasta. W ramach realizacji wykonane zostaną
--	--	--

			elementy małej architektury, plac zabaw dla dzieci wpisany w teren zielony oraz park linowy i boisko wielofunkcyjne z nawierzchnią przepuszczalną, które przyczynią się do powstania nowych, zielonych terenów rekreacyjnych dostępnych dla mieszkańców miasta i osób przyjezdnych.
5.	Wskaźniki	Produktu	1. Liczba ośrodków miejskich, w których realizowane są projekty dotyczące zieleni miejskiej: 1 szt.
		Rezultatu	1. Dodatkowa powierzchnia biologicznie czynna uzyskana w wyniku realizacji projektów: 1,830 ha 2. Łączna powierzchnia terenów zieleni objętych projektami /pracami w ramach projektów: 2.100 ha 3. Udział projektu w odniesieniu do obszaru objętego programem rewitalizacji: 1,36%

6.	Szacowana wartość projektu	4 300 000,00 PLN	
7.	Termin rozpoczęcia i zakończenia projektu	2016-2018	
8.	Stan przygotowania projektu do realizacji	Program funkcjonalno – użytkowy wraz z prognozą kosztów, Studium wykonalności wraz z wnioskiem o dofinansowanie.	
9.	Finansowanie	Budżet Gminy Aleksandrów Łódzki/ środki UE, dofinansowanie – 2 600 000,00 zł , wkład własny – 1 700 000,00zł . Zakłada się włączenie również innych środków w zależności o możliwości finansowych (np.: kredyt bankowy). Część projektu realizowana będzie ze środków EFRR (infrastruktura) oraz EFS (około 20 000,00 zł) – działania o charakterze informacyjno-szkoleniowym.	
10.	Grupa docelowa	Mieszkańcy obszaru rewitalizowanego.	
11.	Prognozowane rezultaty	W wyniku realizacji projektu nastąpi wzrost terenów	

		rekreacyjnych na obszarze rewitalizowanym, co wpłynie na zapewnienie alternatywnych możliwości spędzania wolnego czasu, a tym samym projekt ma charakter (zwłaszcza w obszarze finansowanym przez EFS) działań prewencyjny.
--	--	---

Karta Projektu 6		
1.	Tytuł przedsięwzięcia	Budowa Środowiskowego Domu Samopomocy w Aleksandrowie Łódzkim
2.	Miejsce Realizacji, obszar nr 1	Gmina Aleksandrów Łódzki Projekt rewitalizacyjny – podstawowy.
3.	Podmioty realizujące projekt	Gmina Aleksandrów Łódzki
4.	Zakres rzeczowy wraz z opisem projektu	Przedmiotem projektu jest budowa budynku Środowiskowego Domu Samopomocy w Aleksandrowie Łódzkim. Obecnie ŚDS mieści się na drugim piętrze przy ul. Piotrkowskiej 4/6 w Aleksandrowie Łódzkim. Nowo

		wybudowany budynek ŚDS zlokalizowany będzie przy ul. Ściegiennego, na działce o nr 484/3. Całkowita powierzchnia użytkowa budynku ŚDS będzie wynosiła 441,10 m². W budynku będą znajdowały się wszystkie pomieszczenia związane z funkcjonowaniem budynku: pracownię terapeutyczne, jadalnia będąca również salą wielofunkcyjną przeznaczoną do różnego rodzaju spotkań integracyjnych i szkoleń wraz z pełnym zapleczem kuchennym, zaplecze biurowe oraz węzły sanitarne dla użytkowników budynku wraz z węzłem dla osób z niepełnosprawnościami. Nowy budynek ŚDS będzie odpowiadał podziałowi na typy wg Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r.: Typ A – dla osób przewlekłe psychicznie chorych, Typ B – dla osób upośledzonych umysłowo, Typ C – dla osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia
--	--	--

			czynności psychicznych. Budynek będzie pozbawiony barier architektonicznych i być w całości przeznaczony dla osób z niepełnosprawnościami. Obiekt będzie posiadał odpowiedniej szerokości drzwi, ciągi komunikacyjne oraz przystosowany węzeł sanitarny. Główne wejście do budynku usytuowane jest w centralnej części i dostosowane jest do poziomu dojścia – chodnika.
5.	Wskaźniki	Produktu	1. Liczba wybudowanych/rozbudowanych/zmodernizowanych obiektów świadczących usługi społeczne [specyficzny]: 2018 – 1 szt. 2. Liczba wspartych ośrodków opieki nad osobami zależnymi [kluczowy]: 2018 – 1 szt. 3. Liczba wybudowanych obiektów, w których realizowane są usługi aktywizacji społeczno-zawodowej: 2018 – 1 szt. 4. Liczba obiektów dostosowanych do

			potrzeb osób z niepełnosprawnościami: 2018 – 1 szt.
		Rezultatu	Liczba nowo utworzonych miejsc pracy kobiety / mężczyźni: 2019 – 1 szt.
6.	Szacowana wartość projektu	2 863 184,18 PLN	
7.	Termin rozpoczęcia i zakończenia projektu	2016 - 2018	
8.	Stan przygotowania projektu do realizacji	Program funkcjonalno – użytkowy wraz z prognozą kosztów, Studium wykonalności wraz z wnioskiem o dofinansowanie.	
9.	Finansowanie	Dofinansowanie z UE w ramach RPO WŁ - 1 887 085,44 zł wkład własny - 359 444,85 zł środki na część infrastrukturalną pochodzić będą z EFRR, zaś część offsetu działań aktywizujących typu warsztaty, etc. EFS na poziomie 111 453,87 zł	
10.	Grupa docelowa	Mieszkańcy obszaru rewitalizowanego, Osoby starsze, wykluczone, nie radzące sobie, 65+.	
11.	Prognozowane rezultaty	W ramach projektu planowane są warsztaty i szkolenia dla pracowników i osób	

		korzystających z ośrodka mające na celu: wzrost wzajemnej integracji uczestników ŚDS z pracownikami, głębsze wzajemne poznanie się oraz rozpoznanie swoich zasobów i potencjału, nabywanie nowych, dodatkowych kompetencji i umiejętności radzenia sobie w nowych sytuacjach społecznych, nabywanie i podtrzymywanie umiejętności spędzania wspólnie wolnego czasu, wyrażania własnych uczuć i emocji, kształtowanie umiejętności współpracy w grupie przebywając w nowym otoczeniu, kształtowanie umiejętności wzajemnej pomocy.
--	--	--

Karta Projektu nr 7		
1.	Tytuł przedsięwzięcia	Modernizacja i rewitalizacja Domu Pomocy Społecznej w Rąbieniu
2.	Miejsce Realizacji, obszar nr 5	Dom Pomocy Społecznej, Rąbień AB 59, 95-070 Aleksandrów Łódzki -

		Projekt rewitalizacyjny - uzupełniający
3.	Podmioty realizujące projekt	Starostwo Powiatowe w Zgierzu
4.	Zakres rzeczowy wraz z opisem projektu	Przystąpienie do projektu pozwoli na wykonanie robót budowlanych w Domu Pomocy Społecznej w Rąbieniu, prowadzących do przywrócenia i nadania obiektowi nowych funkcji, wraz z możliwością zakupu sprzętu i wyposażenia niezbędnego do realizacji celu projektu. Zwiększy także konkurencyjność na rynku usług opiekuńczych. Poza tym pozwoli na utrzymanie i podniesienie standardu. W obecnym stanie budynku niezbędne jest wykonanie prac w zakresie infrastruktury sieci elektrycznej, wodnej i kanalizacyjnej oraz kompleksowego remontu wnętrza obiektu (wymiana podłóg, drzwi, zastosowanie nowoczesnych technologii w zakresie infrastruktury rehabilitacyjnej).
5.	Wskaźniki	Produktu
		Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt.
		Rezultatu
		Budynki publiczne lub komercyjne wybudowane lub wyremontowane na obszarach miejskich [m2,produkt, kluczowy] – 4 283,04 m ²
6.	Szacowana wartość projektu	1.200.000,00 zł
7.	Termin rozpoczęcia i zakończenia projektu	2018-2020

8.	Stan przygotowania projektu do realizacji	Projekt na etapie tworzenia wstępnej koncepcji
9.	Finansowanie	Środki z UE/Budżet Starostwa, (EFRR) - dofinansowanie – 1 020 000,00 zł wkład własny – 180 000,00 zł w tym środki EFS szacowane na poziomie 100 000,00 zł . Zakłada się włączenie również innych środków w zależności o możliwości finansowych (np.: kredyt bankowy).
10.	Grupa docelowa	Mieszkańcy obszaru rewitalizowanego w szczególności obszaru zdegradowanego: seniorzy (65+).
11.	Prognozowane rezultaty	W ramach projektu planowane są warsztaty i szkolenia dla pracowników i osób korzystających z ośrodka mające na celu: wzrost wzajemnej integracji uczestników DPS z pracownikami, głębsze wzajemne poznanie się oraz rozpoznanie swoich zasobów i potencjału, nabywanie nowych, dodatkowych kompetencji i umiejętności radzenia sobie w nowych sytuacjach społecznych, nabywanie i podtrzymywanie umiejętności spędzania wspólnie wolnego czasu, wyrażania własnych uczuć i emocji, kształtowanie umiejętności współpracy w grupie przebywając w nowym otoczeniu, kształtowanie umiejętności wzajemnej pomocy.

Projekt uzupełniający poza programem rewitalizacji.

Karta Projektu		
1.	Tytuł przedsięwzięcia	Elektryczny wyciąg dla narciarstwa wodnego z zapleczem noclegowym i gastronomicznym
2.	Miejsce Realizacji, Projekt podstawowy poza obszarem.	Ośrodek rekreacyjno- wypoczynkowy Zgniłe Błoto koło Aleksandrowa Łódzkiego – projekt uzupełniający poza programem rewitalizacji
3.	Podmioty realizujące projekt	Ośrodek wypoczynkowy Zgniłe Błota Henryk Suchanowski - Projekt rewitalizacyjny - uzupełniający
4.	Zakres rzeczowy wraz z opisem projektu	Na terenie Ośrodka Zgniłe Błota znajduje się akwen o powierzchni 22 ha.. Wyciąg składa się z 5 słupów osadzonych w linii brzegowej na których znajduje się lina robocza. Na linie przymocowane są zaczepy umożliwiające jednocześnie korzystanie z wyciągu przez 12 użytkowników. Napęd liny stanowi silnik elektryczny sterowany przez operatora systemu. Zakładane wymiary toru, 922 m, zgodnie z założeniami Federacji Narciarstwa Wodnego umożliwiają organizację zawodów o charakterze międzynarodowym. Inwestor zakłada również wybudowanie dwusłupowego toru szkoleniowego o dł. 140 m. Inwestor planuje wybudować w bezpośredniej

		bliskości toru zaplecze socjalno-bytowe. W jego skład wchodzić będą pomieszczenia biurowe, szatnie wypożyczalnia sprzętu sportowego oraz sklep firmowy. Na terenie Ośrodka Zgniłe błota znajduje się akwen o powierzchni 22 ha. Projekt zakłada wybudowanie infrastruktury technicznej wyciągu elektrycznego umożliwiającego uprawianie sportów wodnych takich jak weakboard i narty wodne. Wyciąg składa się z 5 słupów osadzonych w linii brzegowej na których znajduje się lina robocza. Na linie przymocowane są zaczepy umożliwiające jednoczesne korzystanie z wyciągu przez 12 użytkowników. Napęd liny stanowi silnik elektryczny sterowany przez operatora systemu. Zakładane wymiary toru, 922 m, zgodnie z założeniami Federacji Narciarstwa Wodnego umożliwiają organizację zawodów o charakterze międzynarodowym. Inwestor zakłada również wybudowanie dwusłupowego toru szkoleniowego o dł. 140 m. Inwestor planuje wybudować w bezpośredniej bliskości toru zaplecze dka znajduje się punkt gastronomiczny oraz parking. Mając na uwadze znaczące zwiększenie liczby odwiedzających inwestor zamierza zwiększyć liczbę miejsc parkingowych oraz zbudować nowe zaplecze gastronomiczne. Obok akwenu inwestor posiada działkę
--	--	---

			budowlaną na której zamierza zbudować bazę noclegową (domki kampingowe-bungalowy) dla 30 osób. Na terenie województwa łódzkiego znajdują się dwa tory dwusłupowe o charakterze szkoleniowo rekreacyjnym.
5.	Wskaźniki	Produktu	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie 1 liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje 1 liczba wybudowanej infrastruktury turystycznej 1
		Rezultatu	wzrost zatrudnienia we wspieranych przedsiębiorstwach 5-8
6.	Szacowana wartość projektu		6 mln zł
7.	Termin rozpoczęcia i zakończenia projektu		II kw 2018 – III kw 2019
8.	Stan przygotowania projektu do realizacji		Przygotowanie projektów technicznych
9.	Finansowanie		Dotacje Unijne + środki własne, - dofinansowanie – 5 100 000,00 wkład własny 900 000, 00 zł . Zakłada się włączenie również innych środków w zależności o możliwości finansowych (np.: kredyt bankowy). Część infrastrukturalna finansowana będzie ze środków EFRR, zaś część „mięka” ze środków EFS – 2 000 000, zł .

10.	Grupa docelowa	Mieszkańcy obszaru zdegradowanego, turyści, społeczność gminy.
11.	Prognozowane rezultaty	Zlokalizowanie toru na terenie gminy znacząco wpłynie na zwiększenie atrakcyjności turystycznej regionu jak również wpisanie go jako potencjalnego organizatora imprez sportowych o charakterze ogólnokrajowym i międzynarodowym . Projekt zakłada wybudowanie infrastruktury technicznej wyciągu elektrycznego umożliwiającego uprawianie sportów wodnych takich jak weakboard i narty wodne.

VII. MECHANIZMY ZAPEWNIENIA KOMPLEMENTARNOŚCI MIĘDZY POSZCZEGÓLNYMI PROJEKTAMI REWITALIZACYJNYMI ORAZ POMIĘDZY DZIAŁANAMI RÓŻNYCH PODMIOTÓW I FUNDUSZY NA OBSZARZE OBJĘTYM REWITALIZACJĄ

Komplementarnością określamy synergię i wzajemne uzupełnianie się świadomie podejmowanych działań poprzez skierowanie strumienia wsparcia na ich realizację dla efektywniejszego rozwiązania problemu bądź osiągnięcia założonego celu na poziomie lokalnym, regionalnym, ponadregionalnym lub krajowym. Kluczowym w tym kontekście wydaje się określenie wspólnego dla uzupełniających się przedsięwzięć celu. Zapewnienie komplementarności podejmowanych działań finansowanych ze środków wspólnotowych służy zmaksymalizowaniu ich efektywności. Potrzeba zapewnienia komplementarności rodzi więc konieczność kompleksowego i celowościowego podejścia zarówno

do inwestycji twardych jak i projektów miękkich, co oznacza potrzebę koncentracji celów określanych w konkretnych obszarach. Komplementarność jest jedną z zasad przyznawania wsparcia przez Unię Europejską państwom członkowskim UE, określona w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającym wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającym przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającym rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006.

Zapewnieniu komplementarności służyć będzie odpowiednio przygotowany i wykorzystany system instytucjonalny, a także systemy realizacji przyjęte w poszczególnych programach operacyjnych. Właściwe wyposażenie odpowiednich instytucji w niezbędne narzędzia może bowiem zapewnić koordynację działań i stanowić jeden z mechanizmów pozytywnie wpływających na zapewnienie komplementarności. Komplementarność instytucjonalno-systemowa nie polega na tworzeniu nowych struktur, lecz wykorzystuje już istniejące instytucje i gremia przyznając im jedynie nowe funkcje i zadania związane z zapewnieniem koordynacji działań, a także zapewniając właściwy przepływ informacji między nimi.

VIII. MECHANIZMY WŁĄCZENIA INTERESARIUSZY² W PROCES REWITALIZACJI – PARTYCYPACJA SPOŁECZNA

Posiadanie precyzyjnego Programu całości procesu rewitalizacji daje możliwość odnoszenia się do niego na każdym etapie działania. Świadomość jasno sformułowanego celu, a także elastyczność oraz uważność w obserwowaniu potrzeb, jak i możliwości wszystkich uczestników procesu może zwiększyć jego skuteczność i pomóc w uniknięciu wielu barier, czy problemów. W przedmiotowym dokumencie operacyjnym wykorzystano model zarządzania projektem uznanym przez Komisję Europejską. Oznacza to, iż włączanie interesariuszy odbywać będzie się na zasadach aktywnego włączania poszczególnych grup (organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy i inni) w proces rewitalizacji, w którym na każdym etapie udział brać będą interesariusze społeczni.

W procesie rewitalizacji obejmującym przygotowanie i realizację programu rewitalizacji uczestniczą dwa zasadnicze podmioty: sektor publiczny, który zarządza procesem i realizuje niektóre zadania rewitalizacyjne oraz sektory prywatne, które partycypują w uzgodnieniach i dyskusjach nad Programem oraz realizują zadania inwestycyjne na obszarze własności prywatnej.

Planowane jest stworzenie platformy wymiany poglądów w postaci np. konsultacji społecznych, warsztatów, n.t. procesu rewitalizacji służy tworzeniu konstruktywnej krytyki i uelastycznieniu procesu rewitalizacji na nowe pomysły. Planuje się wspieranie inicjatyw lokalnych poprzez dofinansowywanie inwencji mieszkańców, prowadzącej do pobudzania aktywności lokalnej – w formie

² **Interesariusze** – mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczyści nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe i towarzystwa budownictwa społecznego; inni mieszkańcy gminy; podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą; podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne; jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne; organy władzy publicznej; podmioty realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.

mikroprojektów inicjatyw obywatelskich. Promowane będą tu inicjatywy, w których najbardziej zdewastowana przestrzeń przekształcona zostanie w dobre miejsce do życia. Katalizatorem przemian w tkance wiejskiej będą warsztaty z udziałem mieszkańców, prowadzone przez projektantów, studentów, wykładowców akademickich czy animatorów rozwoju. Dzięki temu mieszkańcy zyskają przestrzeń taką, jaką chcą mieć, a nie taką „jaką wyobraża sobie urząd”, nie od dziś wiadomo, że jeśli inicjatywa wychodzi „od wewnątrz” o taką przestrzeń chętniej mieszkańcy dbają. Mając na uwadze politykę partycypacji społecznej po ustanowieniu Programu Rewitalizacji Gminy zorganizowana zostanie konferencja. Głównym celem jest podsumowanie przeprowadzonych działań, zaprezentowanie wysokiej jakości efektu, ale także dotarcie z informacją do jak najszerszej części społeczeństwa. Utworzenie tzw. „zakładki” na stronie internetowej Gminy będzie wspomagało działania informacyjno-promocyjne prowadzonych etapów działań rewitalizacyjnych.

IX. WDRAŻANIE, REALIZACJA, MONITORING ORAZ OCENA SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ PROGRAMU REWITALIZACJI. WPROWADZENIE DZIAŁAŃ KORYGUJĄCYCH

Kluczowe znaczenie w monitorowaniu i stymulowaniu realizacji Programu posiada Burmistrz. Dodatkowo w monitorowaniu uczestniczyć będzie horyzontalny zespół zadaniowy do spraw Programu. Główną ich rolą będzie monitorowanie przebiegu realizacji zadań zawartych w Programie oraz ewentualne interweniowanie w przypadku stwierdzenia opóźnień lub nieuzasadnionej rezygnacji z realizacji zadania i w razie potrzeby aktualizowanie programu w zakresie dostosowania go do zmieniających się uwarunkowań. Do monitorowania, oceny realizacji programu i jego aktualizacji służyć będzie system współpracy pomiędzy podmiotami programu oraz osiągane wskaźniki produktów, rezultatów i oddziaływania.

System wdrażania LPR powiązany jest ze strukturą organizacyjną Urzędu Miasta oraz innych jednostek organizacyjnych. Docelowo zostanie powołany zostanie Zespół Roboczy, który będzie realizował i nadzorował wdrażanie poszczególnych projektów. W skład zespołu wchodzić będą wydziały Urzędu Miasta oraz przedstawiciele instytucji podległych. W ramach zespołu powinny funkcjonować osoby reprezentujące poszczególne inicjatywy wdrożeniowe. Wiodącą rolę zajmować będzie komórka Urzędu Miasta odpowiedzialna za inwestycje i projekty współfinansowane ze środków zewnętrznych, która nadzorować będzie skuteczność i jakość realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Do jej szczególnych zadań należeć będzie:

- wdrażanie poszczególnych projektów oparte o zasady wydatkowania środków według źródeł ich pochodzenia (krajowych i unijnych),
- opiniowanie wniosków przedkładanych przez Partnerów Projektów dotyczących zadań realizowanych w ramach obszaru rewitalizowanego,
- przyjmowanie i kierowanie propozycji projektów od podmiotów społecznych,
- aktualizacja zadań programu,
- ewaluację LPR,

- monitorowanie postępów wdrażanych projektów, które odbywać będzie na bazie poniższego zestawienia:

Wskaźniki produktu	- ilość zrealizowanych projektów mających na celu poprawę atrakcyjności miasta, - liczba zmodernizowanych odcinków infrastruktury drogowej, - liczba budynków poddanych renowacji, - liczba budynków poddanych termomodernizacji, - liczba budynków poddanych przebudowie, - powierzchnia zdegradowanych obszarów poddanych rewitalizacji, - liczba projektów poprawiających bezpieczeństwo w mieście, - liczba obiektów zmodernizowanych na cele kulturalne, - powierzchnia terenów zrewitalizowanych na sport i rekreację, - ilość zmodernizowanych obiektów infrastruktury sportowej
Wskaźniki rezultatu	- liczba przestępstw w mieście - liczba podmiotów gospodarczych na terenach zrewitalizowanych - liczba nowych ofert w zakresie kultury - liczba nowych miejsc pracy na terenach zrewitalizowanych - liczba osób korzystających ze nowych miejsc rekreacji - liczba osób korzystających z nowej bazy kulturalnej ,
Wskaźniki oddziaływania	- wskaźnik bezrobocia na terenach rewitalizowanych - liczba mieszkańców na terenach rewitalizowanych - miejsca pracy w obszarze kultury - liczba wypadków drogowych - liczba dzieci opuszczających zajęcia szkolne - liczba dzieci korzystających z pomocy psychologiczno – pedagogicznej

X. KONSULTACJE SPOŁECZNE (BADANIA ANKIETOWE³)

Na podstawie zarządzenia nr 215/2016 Burmistrza Aleksandrowa Łódzkiego z dnia 20 grudnia 2016 roku zawiadamiam o **wyłożeniu do publicznego wglądu dokumentu pn. „Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Aleksandrów Łódzki na lata 2016-2023”**, w dniach od **21 grudnia 2016 do 04 stycznia 2017 r.** Z dostępną na aktualnym etapie dokumentacją sprawy można zapoznać się **w siedzibie Urzędu Miejskiego w Aleksandrowie Łódzkim, Plac Kościuszki 2, pokój nr 117 (piętro I), w godzinach pracy Urzędu Miejskiego** oraz na stronie internetowej www.aleksandrowlodzki.bip.net.pl i www.aleksandrow-lodzki.pl.

Zbieranie uwag, opinii i propozycji do ww. dokumentu mogą być składane z wykorzystaniem *Ankiety do Programu Rewitalizacji Gminy Aleksandrów Łódzki na lata 2016-2023* oraz *Formularza Zgłoszeniowego do Programu Rewitalizacji Gminy Aleksandrów Łódzki* w formie pisemnej w Urzędzie Miejskim lub na adres Urzędu, Plac Kościuszki 2, 95-070 Aleksandrów Łódzki, a także w wersji elektronicznej na adres grzegorz.torzewski@aleksandrow-lodzki.pl w nieprzekraczalnym terminie **do 04 stycznia 2017 r.**

Organem właściwym do rozpatrzenia uwag, opinii i propozycji jest Burmistrz Aleksandrowa Łódzkiego. W wyniku konsultacji wpłynęły dwie propozycje projektów zewnętrznych, które zostały włączone do przedmiotowego Programu.

Podsumowując proces ankietyzacji należy stwierdzić, iż pobranych ankiet ze strony internetowej, jak również w samej siedzibie Urzędu Miejskiego zostało 48, z czego skutecznie do Urzędu Dostarczonych zostały dwie ujęte w przedmiotowym opracowaniu.

³ Konsultacje społeczne wdraża się na bazie Zarządzenia Burmistrza poprzez wyłożenie do publicznego wglądu projektu Uchwały Rady Miejskiej w Aleksandrowie Łódzkim w sprawie Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Aleksandrów Łódzki na lata 2016-2023, stanowiącego załącznik nr 1 do niniejszego zarządzenia. Przedmiotem wyłożenia do publicznego wglądu jest projekt Uchwały Rady Miejskiej w Aleksandrowie Łódzkim w sprawie Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Aleksandrów Łódzki na lata 2016-2023, zaś celem publicznego wyłożenia jest zebranie uwag, opinii i propozycji dotyczących Lokalnego Programu Gminy Aleksandrów Łódzki.

Należy również dodać, iż pracownicy odpowiedzialni za proces informacji i promocji w zakresie programu rewitalizacji przeprowadzili około 30 konsultacji, w tym z jednostkowymi mieszkańcami, jak również z podmiotami publicznymi informując o możliwościach oraz obowiązkach działań w ramach rewitalizacji. Proces ten trwał (łącznie z badaniem ankietowym) od 16 grudnia 2016 do 4 stycznia 2017. W ramach wniosków i postulatów mieszkańców, przedsiębiorców, podmiotów publicznych i społecznych zgłoszone zostały następujące projekty:

- Sala Widowiskowa w Młodzieżowym Domu Kultury w Aleksandrowie Łódzkim (zapewnienie możliwości spędzania wolnego czasu przez młodzież i osoby starsze)
- Budowa dróg rowerowych łączących Łódź, powiat zgierski, pabianicki i poddębicki wraz z węzłem przesiadkowym (poprawa komunikacji poprzez budowę ścieżek rowerowych umożliwiających dogodny dojazd do szkoły, pracy, sąsiednich Gmin, poprawa środowiska naturalnego poprzez ograniczenie emisji spalin, poprawa bezpieczeństwa osób poruszających się na rowerach, likwidacja niedoboru dróg rowerowych – obecnie na terenie Gminy Aleksandrów Łódzki jest ok. 1,5 km dróg dla rowerów)
- Rozbudowa terenów rekreacyjnych MOSIR wraz z budową infrastruktury drogowej (stworzenie nowych miejsc pracy, nadanie funkcji turystycznych obszarom zdegradowanym)
- Termomodernizacja zasobów mieszkaniowych w Gminie Aleksandrów Łódzki (poprawa środowiska miejskiego poprzez ograniczenie pyłów i emisji CO₂ do atmosfery, poprawa komfortu życia mieszkańców)
- Poprawa jakości środowiska miejskiego poprzez tworzenie terenów zielonych w Aleksandrowie Łódzkim (poprawa bezpieczeństwa na obszarach miejskich zagrożonych wysokim wskaźnikiem przestępczości)
- Budowa Środowiskowego Domu Samopomocy w Aleksandrowie Łódzkim (pomoc w zakresie osób zagrożonych wykluczeniem, pomoc osobom starszym i niezaradnym życiowo)
- Elektryczny wyciąg dla narciarstwa wodnego z zapleczem noclegowym i gastronomicznym (utworzenie nowych miejsc pracy, rozwój przedsiębiorczości nadanie funkcji turystycznych obszarom zdegradowanym)

- Modernizacja i rewitalizacja Domu Pomocy Społecznej w Rąbieniu (pomoc i wsparcie osób niepełnosprawnych i niezaradnych życiowo)

ANKIETA

do Programu Rewitalizacji Gminy Aleksandrów Łódzki na lata 2016-2023
Konsultacje społeczne

Szanowni Państwo

W związku z prowadzeniem prac nad opracowaniem Programu Rewitalizacji, zwracamy się do Państwa z prośbą o wypełnienie poniższej ankiety. Ankiety prosimy składać do dnia **04.01.2017 roku** w sekretariacie Urzędu Miejskiego lub wysłać na adres mailowy: **grzegorz.torzewski@aleksandrow-lodzki.pl**. Ma ona na celu zapoznanie się z opinią mieszkańców Gminy Aleksandrów Łódzki na temat aktualnej sytuacji społeczno-gospodarczej, mocnych i słabych, szans oraz zagrożeń związanych z jego rozwojem. Państwa opinia jest niezwykle istotna z punktu widzenia realności i skuteczności przyjętych w Programie celów oraz zadań, mając tym samym duży wpływ na jakość gotowego opracowania. Jednocześnie pragniemy zapewnić, że ankieta jest anonimowa, a wyniki będą prezentowane wyłącznie w formie zbiorczej.

Program do pobrania na stronie internetowej www.aleksandrowlodzki.bip.net.pl oraz www.aleksandrow-lodzki.pl

Prosimy o wpisanie znaku X w odpowiednie pola w poniższej tabeli. W przyjętej skali 1 oznacza ocenę najniższą, natomiast 5 ocenę najwyższą.

Metryczka

M.1. Płeć

Kobieta	
Mężczyzna	

M.2. Wiek: (Przedziały w latach)

Do 18 lat	
Od 19 do 35 lat	
Od 36 do 59 lat	
60 lat i więcej	

M.3. Wykształcenie:

Podstawowe i gimnazjalne	
Zasadnicze zawodowe	
Średnie	
Wyższe	

M.4. Czy pracuje Pan(i) zawodowo?

Pracownik najemny	
Pracuję na własny rachunek	
Nie pracuję, jestem emerytem/rencistą	
Nie pracuję, uczę się/studiuję	
Nie pracuję, poszukuje pracy	
Inne (jakie?)	

M.5. W jakim obszarze miasta Pan(i) mieszka?

Obszar Miasta	
Poza obszarem Miasta	

Kwestie rewitalizacji

P1. Jak ocenia Pan/Pani swoją znajomość konsultowanego dokumentu – założeń Programu Rewitalizacji? (dokument dostępny na stronie internetowej www.aleksandrowlodzki.bip.net.pl oraz www.aleksandrow-lodzki.pl) (tylko jedna odpowiedź)

Bardzo dokładnie zapoznałem/am się z programem	
Zapoznałem/am się tylko z fragmentami programu	
Pobieżnie przeczytałem/am program	
Nie znam założeń programu → przejsć do pytania P4	

P2a. Jak ogólnie ocenia Pan/Pani założenia Programu Rewitalizacji? (tylko jedna odpowiedź)

Zdecydowanie pozytywna	
Pozytywna	
Negatywna	
Zdecydowanie negatywna	
Trudno powiedzieć	

P2b. Proszę o uzasadnienie swojego wyboru:

.....

P3. Jak ocenia Pan(i) wyznaczony w dokumencie obszar objęty działaniem rewitalizacyjnym w Aleksandrowie Łódzkim? (tylko jedna odpowiedź)

Jest odpowiednio wyznaczony, nie ma, co do tego zastrzeżeń	
Jest zbyt wąski, powinien dotyczyć także innych miejsc w mieście. Jakich?	
Jest zbyt szeroki, powinien ograniczyć się do węższego obszaru. Jakiego?	

P4. Czy na terenie Gminy Pana/Pani zdaniem występują poniższe zjawiska społeczne? (tylko jedna odpowiedź w każdym wierszu)

	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Bezrobocie				
Ubóstwo - niskie dochody				
Przestępczość				
Patologie społeczne np. alkoholizm, narkomania				
Brak poczucia bezpieczeństwa				
Uboga baza kulturalno-oświatowa				
Odływ młodych ludzi				
Brak aktywności społecznej				
Inne				

P5. Jakie działania w ramach rewitalizacji powinny być realizowane w pierwszej kolejności (Proszę wskazać maksymalnie 5 działań – porządkując je według kolejności, przypisując im odpowiedni numer od 1 do 5, gdzie 1 to działanie które powinno być realizowane w pierwszej kolejności, 5 – w piątej)

Uporządkowanie historycznego centrum Koluszek, stworzenie deptaka i zamknięcie niektórych ulic dla ruchu samochodowego	
Odnowienie istniejącej architektury, poprawa wyglądu elewacji kamienic oraz dachów	
Wprowadzenie nowej zabudowy z usługami nastawionymi na turystykę (np. hotel, restauracja i bar)	
Ożywienie handlu, turystyki i kultury	
Możliwość przeprowadzenia imprez masowych w centrum miasta jak np. jarmarki, koncerty i inne	
Stworzenie klimatu i miejsca do spotkań mieszkańców i gości miasta – inwestycje w małą architekturę: ławki, klomby, toaleta, itd.	

Inwestycje w oświetlenie ulic	
Organizacja dodatkowych zajęć dla dzieci i młodzieży	
Organizacja zajęć dla dorosłych, w tym umożliwiających zdobycie nowych kwalifikacji	
Wydzielenie terenów inwestycyjnych oraz stworzenie nowych miejsc pracy	
Nowe chodniki, ścieżki rowerowe	
Inne, jakie?	

P6. Proszę wskazać jakich pięć najważniejszych efektów oczekiwał/a/by Pan/i w wyniku przeprowadzonego procesu rewitalizacji? (Proszę zaznaczyć maksymalnie 5 odpowiedzi)

Poprawa estetyki miasta		Stworzenie i/lub rozszerzenie bazy sportowej	
Poprawa bezpieczeństwa na ulicach		Poprawa stanu infrastruktury technicznej i drogowej	
Wzbogacenie się mieszkańców		Zwiększenie integracji mieszkańców i pobudzenie ich aktywności lokalnej	
Zwiększenie liczby miejsc pracy, zmniejszenie bezrobocia		Odnowa zabytków miasta	
Pozyskanie dużych inwestorów		Utrzymanie walorów przyrodniczych Koluszek	
Rozwój mikro i małej przedsiębiorczości		Pobudzenie aktywności dzieci i młodzieży	
Stworzenie i/lub rozszerzenie bazy turystyczno-rekreacyjnej		Inne (jakie?)	

P7. Gdyby był/a/ Pan/ii przedsiębiorcą zainteresowanym współpracą w ramach rewitalizacji Gminy Aleksandrów Łódzki to na jakie przedsięwzięcia, które zamierzał/a/by Pan(i) zrealizować w ramach programu rewitalizacji, chciał/a/by Pan/i otrzymać wsparcie finansowe?

.....

P8. W jakim stopniu zgadza się Pan(i) z tym, że po zakończonej rewitalizacji Gminy Aleksandrów Łódzki stanie się miejscowością atrakcyjną do wypoczynku, oferującą wiele form spędzania wolnego czasu? (tylko jedna odpowiedź)

Zdecydowanie tak	
Raczej tak	
Ani tak, ani nie	
Raczej nie	
Zdecydowanie nie	
Trudno powiedzieć	

P9. Gdyby powstała nowa społeczna organizacja (np. stowarzyszenie) zajmująca się sprawami mieszkańców Gminy Aleksandrów Łódzki to powinna się ona zajmować przede wszystkim?

.....

P10. Czy uważa Pan(i), że przygotowany Program Rewitalizacji przyczyni się do podniesienia poziomu życia mieszkańców gminy? (tylko jedna odpowiedź)

Zdecydowanie tak	
Raczej tak	
Ani tak, ani nie	
Raczej nie	
Zdecydowanie nie	
Trudno powiedzieć	

P11. Kto Pana/i zdaniem powinien przede wszystkim odpowiadać za działania rewitalizacyjne? (tylko jedna odpowiedź)

Urząd miasta	
Organizacje pozarządowe	
Prywatni przedsiębiorcy	
Sami mieszkańcy	
Ktoś inny, kto?	

Trudno powiedzieć	
-------------------	--

Dziękujemy za udział w badaniu!

Jeśli są jeszcze jakieś kwestie dotyczące rewitalizacji, które nie zostały uwzględnione w ankiecie, proszę je wpisać poniżej:

.....
.....
.....

XI. OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

UZASADNIENIE

Odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla „Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Aleksandrów Łódzki na lata 2016-2022”

„Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Aleksandrów Łódzki na lata 2016-2023” jest koncepcją odnowy i rozwoju przestrzennego, społecznego i gospodarczego wyznaczonych obszarów na terenie gminy.

Zgodnie z art. 48 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.) organ opracowujący projekt dokumentu może, po uzgodnieniu z właściwymi organami odstąpić od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, jeżeli uzna, że realizacja postanowień danego dokumentu nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko. Odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko może dotyczyć wyłącznie projektów dokumentów stanowiących niewielkie modyfikacje w ustaleniach przyjętych już dokumentów lub projektów dotyczących obszarów w granicach jednej gminy.

Zgodnie z art. 57 pkt 2 i art. 58 pkt 2 cytowanej ustawy o zajęcie stanowiska w sprawie przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu „Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Aleksandrów Łódzki” wystąpiono z wnioskiem do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi oraz Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Łodzi.

Zgodnie z art. 49 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.) przy odstąpieniu od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wzięto pod uwagę następujące uwarunkowania:

1) charakter działań przewidzianych w Programie:

a) stopień, w jakim dokument ustala ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć, w odniesieniu do usytuowania, rodzaju i skali tych przedsięwzięć

Działania będą związane z przebudową dróg, budową boisk i placu zabaw, ścieżki edukacyjno-przyrodniczo-sportowej, odnowieniem istniejących elementów dziedzictwa kulturowego, przyrodniczego.

Również Lokalny Program rewitalizacji wpisuje się w ramy powyżej wymienionych obszarów działań.

- Strategią Rozwoju Gminy Aleksandrów Łódzki na lata 2014 – 2020,

Zarówno w ww. Strategii jak i w Lokalnym Programie Rewitalizacji przyjęto projekty i zadania polegające na poprawie sytuacji na danym obszarze z uwzględnieniem:

- zmiany w strukturze gospodarczej obszaru gminy
- zmiany w sposobie użytkowania terenu poprzez stworzenie warunków do powstawania nowych zakładów produkcyjnych
- rozwoju systemu komunikacji i infrastruktury drogowej
- poprawy stanu środowiska naturalnego.

b) przydatność w uwzględnieniu aspektów środowiskowych, w szczególności w celu wspierania zrównoważonego rozwoju, oraz we wdrażaniu prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony środowiska:

- Jednym z najważniejszych programów międzynarodowych dotyczących zrównoważonego rozwoju ludzkości i ochrony zasobów środowiska naturalnego jest Globalny Program Działań Szczytu Ziemi – Agenda 21. Najważniejsze założenia i cele Agendy 21 pokrywają się z celami, a także

etapem wdrażania i proinwestycyjnym założeń ujętych w Lokalnym Programie Rewitalizacji to m.in.:

- ochrona i wspomaganie człowieka ,
 - zrównoważony rozwój osiedli ludzkich,
 - ochrona atmosfery (przeciwdziałanie efektowi cieplarnianemu, zanikaniu warstwy ozonowej, kwaśnym deszczom),
 - bezpieczne wykorzystanie toksycznych substancji chemicznych,
 - bezpieczne gospodarowanie odpadami stałymi i ściekowymi, niebezpiecznymi i radioaktywnymi,
 - zachowanie różnorodności biologicznej,
 - edukacja ekologiczna.
- Wspólnotowa polityka ochrony środowiska – Podstawowym dokumentem w zakresie ochrony środowiska ustanowionym przez Unię Europejską jest VII Program Wspólnoty Europejskiej w dziedzinie ochrony środowiska „Dobra jakość życia z uwzględnieniem ograniczeń naszej planety”.

Do głównych priorytetów w okresie funkcjonowania programu zaliczono zagadnienia:

- ochrona, zachowanie i poprawa kapitału naturalnego Unii,
- przekształcenie Unii w zasobooszczędną, zieloną i konkurencyjną gospodarkę niskoemisyjną,
- ochrona obywateli Unii przed związanymi ze środowiskiem presjami i zagrożeniami dla zdrowia i dobrostanu,
- maksymalizacja korzyści z prawodawstwa środowiskowego, doskonalenie wiedzy i bazy dowodowej w zakresie środowiska i ochrony klimatu,
- zabezpieczenie inwestycji ekologicznych i wspieranie zrównoważonych miast,
- lepsze uwzględnianie w działaniach bardziej spójnej polityki środowiskowej i efektywne podejmowanie wyzwań międzynarodowych, dotyczących środowiska i klimatu.

Zapisy te są wynikiem potrzeby stworzenia jednolitej procedury administracyjnej, stosowanej przy planowaniu projektów gospodarczych w celu kontroli ich skutków dla ludzi, zwierząt i środowiska.

2) rodzaj i skalę oddziaływania na środowisko:

a) prawdopodobieństwo wystąpienia, czas trwania, zasięg, częstotliwość i odwracalność oddziaływań

Realizacja projektów zaplanowanych w LPR będzie polegała na wykonaniu szeregu zadań, które będą ingerować w środowisko naturalne szczególne na etapie ich realizacji powodując jedynie przejściowe uciążliwości (np. utrudnienia na remontowanych odcinkach dróg powiatowych i gminnych, emisja hałasu, wzrost zapylenia powietrza). Oddziaływania na klimat akustyczny, jakość powietrza, wody oraz gleby będą występowały w czasie realizacji zamierzeń, lecz będą miały ograniczony zasięg terytorialny i czasowy oraz ustąpią z chwilą zakończenia realizacji zadań. Na etapie eksploatacji zrealizowanych inwestycji nie należy oczekiwać braku ingerencji w środowisko, a wręcz jego poprawy w stosunku do stanu obecnego.

b) prawdopodobieństwo wystąpienia oddziaływań skumulowanych lub transgranicznych:

Nie przewiduje się prawdopodobieństwa wystąpienia oddziaływań skumulowanych.

Transgraniczne oddziaływanie na środowisko przedsięwzięć ujętych w LPR nie jest możliwe, ze względu na wielkość oddziaływania na środowisko (powietrze, hałas).

c) prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi lub zagrożenia dla środowiska

Na etapie eksploatacji wystąpienie ryzyka dla zdrowia ludzi lub zagrożenia środowiska nie wystąpi (znacznej poprawie ulegnie jakość życia mieszkańców, nowe drogi przyczynią się do zwiększenia bezpieczeństwa, poprawi się ich przepustowość, poprawi się również jakość powietrza).

3) Cechy obszaru objętego oddziaływaniem na środowisko:

a) obszary o szczególnych właściwościach naturalnych lub posiadające znaczenie dla dziedzictwa kulturowego, wrażliwe na oddziaływanie, istniejące przekroczenia standardów jakości środowiska lub intensywne wykorzystywanie terenu

b) formy ochrony przyrody w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody oraz obszary podlegające ochronie zgodnie z prawem międzynarodowym

Realizacja projektów w ramach „Lokalnego Programu Rewitalizacji” nie wpłynie negatywnie na zachowanie powiązań przyrodniczych, w tym na spójność sieci Natura 2000.

Przedsięwzięcia realizowane będą poza granicami wielkopowierzchniowych form ochrony przyrody, o których mowa w art.6 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, w tym poza obszarami Natura 2000.

W wyniku analizy i zgodnie z powyższym oraz powołując się na art. 49 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko stwierdzono, że przedmiotowy projekt zmian poprzez charakter działań, rodzaj i skalę oddziaływania na środowisko, cechy obszaru objętego oddziaływaniem na środowisko nie będzie znacząco oddziaływać na środowisko. W związku z tym nie jest konieczne przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla zmiany „Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Aleksandrów Łódzki”

XII. PODSUMOWANIE

Gminę Aleksandrów Łódzki charakteryzuje wysoki poziom degradacji rozumianej, jako wieloaspektowy obszar kryzysowy. W procesie określenia ewentualnych potrzeb podjęcia wyprzedzających działań o charakterze społecznym (pobudzającym aktywność lokalną) przygotowujących w kolejnym etapie do działań rewitalizacyjnych o bardziej złożonym, kompleksowym charakterze i oddziaływaniu.

Obszar Gminy charakteryzuje duże natężenie problemowe w zakresie rewitalizacji i wynika ze znaczącego nasycenia tzw. „starym budownictwem”, które zmieniają i winny zmieniać swoją funkcję.

Projekty rewitalizacji są określane przy założeniu precyzyjnego skoncentrowania na najbardziej zdegradowanych (problemowych) obszarach, efektywnie oddziałując na cały objęty programem rewitalizacji obszar, a nie punktowo.

Należy podkreślić, że konieczne jest dążenie w realizacji programów rewitalizacji do koordynacji instrumentów wsparcia.

Problem:

- brak koordynacji działań gminy w zakresie podejmowania działań rewitalizacyjnych,
- brak koncentracji środków na kompleksowe rozwiązania rewitalizacyjne,
- brak aktualnych programów rewitalizacyjnych,
- brak połączenia działań rewitalizacyjnych inicjowanych przez JST z innymi grupami interesariuszy społecznych oraz prywatnych.

Rozwiązanie:

- implementacja kompleksowego programu rewitalizacji na obszarze całej gminy,
- realizacja zintegrowanych projektów rewitalizacyjnych na obszarze gminy.

Rezultaty realizacji projektu istotne dla rozwoju obszaru objętego Programem Rewitalizacji:

- włączenie społeczne marginalizowanych grup z obszarów zdegradowanych i peryferyjnych,
- niwelowanie zjawisk związanych z problemami społecznymi obszarów,
- zwiększenie zainteresowania turystów nową kompleksową ofertą,
- rozwój funkcji gospodarczych w centrach miejscowości,
- włączenie społeczności zamieszkujących obszary zdegradowane i peryferyjne,
- rewitalizacja centralnych obszarów miejscowości – głównych ulic,
- nadanie nowych funkcji gospodarczych i rozwój dotychczasowych funkcji,
- promocja i rewitalizacja społeczna w ramach działań „miękkich”,
- uporządkowanie placów,
- odnowa chodników,
- rewitalizacja starych kamienic,
- nadanie funkcji gospodarczych zaniedbanym budynkom,
- uporządkowanie terenów zielonych i małej architektury,
- przebudowa oświetlenia,
- oznakowanie i informacja turystyczna,
- oferta gospodarcza dla drobnych działalności usługowych.

Na rewitalizowanych obszarach miejscowości powstaną nowe funkcje gospodarcze, w szczególności w zakresie usług dla mieszkańców i turystów, wzrost atrakcyjności terenów pozwoli na przyciągnięcie większej liczby inwestorów.

Rekomendacja:

Należy podkreślić, że konieczne jest dążenie w realizacji programów rewitalizacji do koordynacji instrumentów wsparcia. Na przykład w zakresie procesów rewitalizacyjnych pośrednio lub bezpośrednio związanych

z prowadzeniem inwestycji w budynkach, w szczególności w sposób komplementarny powinny być traktowane takie instrumenty jak Fundusz Termomodernizacji i Remontów i programy NFOŚiGW dotyczące modernizacji budynków publicznych oraz działania finansowane ze środków UE (w ramach POIiŚ oraz RPO) dotyczące efektywności energetycznej i rewitalizacji budynków mieszkalnych i publicznych. Spójne powinny być również działania finansowane z Funduszu Dopłat z działaniami finansowanymi ze środków UE. W szczególności dotyczy to tworzenia i obsługi mieszkań dla tzw. grup specjalnych – osoby starsze, osoby niepełnosprawne, osoby opuszczające dom dziecka, repatrianci itp.

Konieczne jest angażowanie społeczeństwa i umożliwienie szerokiej partycypacji w procesie przygotowania, a potem ich realizacji/wdrażania programów, partycypacja społeczna musi być „wpisana” w proces rewitalizacji jako fundament wielu działań.

Ważne jest, aby programy rewitalizacji posiadały przejrzysty system monitoringu skuteczności działań i odpowiednio elastyczny system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany.

XIII. SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Mapa obszaru nr 1 (źródło: Urząd Miejski w Aleksandrowie Łódzkim)	47
Rysunek 2. Mapa obszaru nr 2 (źródło: Urząd Miejski w Aleksandrowie Łódzkim)	48
Rysunek 3. Mapa obszaru nr 3 (źródło: Urząd Miejski w Aleksandrowie Łódzkim)	49
Rysunek 4. Mapa obszaru nr 4 (źródło: Urząd Miejski w Aleksandrowie Łódzkim)	50
Rysunek 5. Mapa obszaru nr 5 (źródło: Urząd Miejski w Aleksandrowie Łódzkim)	50
Rysunek 6. Mapa obszarów zdegradowanych (źródło: Urząd Miejski w Aleksandrowie Łódzkim)	51

XIV. ŹRÓDŁA

1. Dane Urzędu Miejskiego w Aleksandrowie Łódzkim,
2. Dane z Ośrodka Pomocy Społecznej w Aleksandrowie Łódzkim
3. Dane z Komendy Powiatowej Policji w Zgierzu
4. Ustawa o rewitalizacji,
5. Dane Głównego Urzędu Statystycznego,
6. Wytyczne rewitalizacyjne
7. Opracowania własne.